

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

Kedd
1923 október hó 9.
Felelős szerkesztő: Dr. Hegedüs Loránt.
Szerkesztőség: Piac-utca 34. szám.
Telefon: 10-20, éjjel: 18. Kiadóhivatal: Piac-utca 49. Telefon: 18. szám.
ARA: 200 KORONA
Kiadó: Hegedüs és Sándor Irodalmi és nyomdai részvénytársaság.
Az előfizetés ára: havonta 4000 korona, külföldre 8000 korona.
Debreczen, XXI. évf. 228. szám.

Prohászka világa

Mindig nagy baj származott abból, ha a politikát bevitték az egyházi életbe, ha a hitben való megerősödés végett egybesereglett tömegek közzé a napi politika harcos jelszavainak gyűjtő fátylóját dobták és különösen óvakodni kell a politikai és vallási kérdések összevegyítésétől ma, amikor minden gyűjtőanyagot távol kell tartani a forradalmak és ellenforradalmak viharaitól megtépzott, kifáradt és nyugalomra vágyó társadalomtól. Az országnak ma belső békére, polgárainak összetartására és egyetértésére van szüksége és nem szabad senkinek sem kitélezni az ellentéteket felidézni az elválasztó kérdéseket, mert különben sohasem oszlik el az az atmoszféra, melyet a forradalmak és ellenforradalmak teremtek s amely hosszú évek óta akadály a építő munka nekilendülésének.

Prohászka Ottokár, Székelyfehérvár püspöke mindig harcos természet volt és sohasem látta szükségét annak, hogy megvonja a határvonalat az egyház és politika között. Nem lep tehát meg bennünket, hogy a tegnapi kezdődött országos katolikus nagygyűlésen a liberáliszmus ostromozását tette meg beszéde alaptextusának. A liberáliszmus okozta az összeomlást a püspök szerint, a liberáliszmus erkölcselenség, destrukció, amely százötven évig rágta és korhasztotta az állam épületét. A liberáliszmus egyik legfőbb bűne a faszabadság, a tudomány szabadsága, mert ez tette lehetővé, hogy az egyetemen tüsköt-bogarát adjanak elő. Mi nem mehetünk vissza százötven évre mert Magyarországon a liberáliszmus eszméinek jelentkezését csak száz év előtről datálják, a Kölesevék reformországgyűlésétől, a liberáliszmus nagy harcait a negyvenes évek országgyűlésein vívták a Kossuth Lajosok, a Széchényi Istvánok és a Deák Ferencok. De ne beszéljünk ezekről az időről sem, hiszen megmondta már a kurzus egyik bölcsé, hogy a destrukció 48-ban kezdődött a jobbagyfelszabadítás tényével és maradjunk csak annál a korszaknál, amelyet a magyar liberáliszmus korszaka névvel illet a történetírás, maradjunk a háború előtti ötven esztendőnél. Ezt a korszakot a liberáliszmus eszméi fűtötték, a liberáliszmus eszméin épült föl a modern Magyarország, a liberáliszmus eszméi nyitottak utat olyan gazdasági, művészeti és tudományos föllendülésnek, a milyennek párját soha sehol,

egyetlen nemzet nem mutathatja föl. És a virágzás korszakát annak köszönhetjük Magyarországnak, hogy a liberáliszmus korszakában nem bolygattak faj és felekezeti szempontokat, csak tudást, tehetséget és munkát követeltek a haza javára.

Mi nem tagadjuk: jobban szeretnők, ha visszatérnének azok az idők, amelyeket a magyar liberáliszmus korszaka né-

ven ismertünk és bámulunk ma is. Prohászka püspök úgy hiszi, a százötven év előtti korszakot kívánja vissza. Százötven év előtt bizony, az egyház és a politika között vajmi falvány volt a határvonal. Prohászka világa talán beleillik a százötven év előtti világba. De Magyarország belepusztulna Prohászka világba, ebbe az anachronizmusba.

Gömbös a bankok és a kölcsön ellen

Gömbös Gyula vasárnap tartotta meg beszámolóját Abádszalókon, a hová Zsilinszky Endre Eckhardt Tibor és Kiss Menyhért képviselők kísérték el. Gömbös elsősorban megokolta az egységpártból való kilépését.

— Ha én és barátaim a jelenlegi kormánnyal szemben állást foglaltunk, csak azért tettük, mert arról győződünk meg, hogy ez a kormány se nem keresztény, se nem agrár. Mi hirdettük a kereszténységet. Hirdettük a magyar faj megvédését az idegenekkel szemben és most azt látjuk hogy a bankok továbbra is ránehezednek a magyar népre, a magyar falura, a helyett, hogy a magyar pénz erejével a magyar mezőgazdaságot állították volna talpra. Ebben az országban mindig az volt a baj, hogy nem nagyvonalú nem nagy koncepciójú politikai program alapján dolgoztak.

— Ha nézzük a pénz elértéktelenedését, ha nézzük azokat a viszonyokat, amelyek által állottak elő, hogy a pesti bankokat bankokkal táplálták és ennek a pénznek a tömegei nem a magyar nép érdekeire, hanem egy pár pesti nagybank érdekeire fordították akkor azt látjuk, hogy nem a sokat hangoztatott többszermelési igyekezetek előteremtési, hanem a gazdától buzaválatában, aranyértékben követelik be az adót, míg a pesti bankok papírban fizetik vissza az államtól kapott pénzt. Ezeknek tehát érdekeik, hogy lerontsák a magyar koronát. Azt látjuk hogy áttolódik a magyar politikai élet egy olyan befolyás hatáskörébe, amely befolyás ellen küzdenünk kell, mert nem magyar befolyás, mert csak egy néhány bank-érdek befolyása. Ezért kellett szembehelyezkedni a kormánnyal. Nem azért választottak engem önképviselőjükké most már másodsor, hogy én a magam érdekeit szolgáljam. Azon az úton amelyen haladok, a magyar feltámadás napját meg fogom érni. Bennünket sem a bankok nem befolyásolnak, bennünket nem irányítanak saját érdekeink, bennünket csak egy befolyásol, saját férfias lelkiismeretünk. Arra az álláspontra helyezkedünk, hogy nem kell külföldi kölcsön mert ez Magyarországot gazdaságilag függő viszonyba tenné, de politikailag is függő viszonyba tenné szomszédainktól. Azt akarjuk, hogy az antant segítők kézzel jöjjenek hozzá, de nem akarjuk hogy egy olyan ellenőrző bizottságot küldjenek a nyakunkra amely beszoúlhat a magyar politikai élet kialakulásába.

Gömbös után még Eckhardt, Zsilinszky, Kiss Menyhért szónokoltak; majd még egyszer Gömbös Gyula emelkedett szólásra és a magyar feltámadásról beszélt.

A somorjai választás

A megüresedett somorjai kerületben az ajánlásokat szombton nyújtották be. Fröhwrth Mátyas keresztény egységpárti jelölt 800 aláírást kapott, míg dr. Csérni nem hivatalos egysé-

gespárti jelölt 300-on felül, Kádár Lehel miután nem kapta meg a szükséges aláírásokat, kiesett a jelölésből.

Bethlen hazakerkezett

Budapesti tudósítók jelentik: Bethlen István miniszterelnök vasárnap este visszaérkezett Budapestre. Ma reggel Vass József miniszterelnökhelyettes referált a miniszterelnöknek, a déli órákban pedig Doucet francia követ és Castagnetto olasz követ keresték fel Bethlent és hosszasan tanácskoztak vele.

A külügyminiszter a genji tárgyalásokról

Daruvóry Géza külügyminiszter már szombaton este visszaérkezett Budapestre és átvette hivatala vezetését. A külügyminiszter ma nyilatkozott a genji tárgyalásokról. Kiemelte hogy Benes esete, valamint Ninesies jugoszláv külügyminiszterrel megvitatták a fűgő politikai, gazdasági és pénzügyi kérdéseket és a román delegáltussal is megállapodásra jutottak.

— A kölcsön ügyében — mondotta a külügyminiszter — azt akarom megjegyezni, hogy az annak lebonyoli-

A birodalmi gyűlés megszavazta a felhatalmazási törvényt

Berlin, okt. 8. A birodalmi gyűlés mai ülésében az alkotmány megváltoztatására előírt többséggel hozzájárult egy felhatalmazási törvénytervezet előterjesztéséhez. A tervezet így szól:

1. A birodalmi kormány felhatalmazást nyer olyan intézkedések tételére, amelyek pénzügyi, gazdasági és szociális téren kívánatosak és sürgősen látnak. Ebben a birodalmi alkotmány alapelveitől is eltérhet. A felhatalmazás nem terjed ki a munkaidő szabályozására, valamint a járadék-birtokosok támogatásának korlátozására és a kiskaradékosokra. A kiadott rendelet a birodalmi gyűlésnek és a birodalmi tanácsnak tudomására adandó és a birodalmi gyűlés kívánására azonnal beszüntetendő.

2. Ez a törvény kihirdetése napján lép életbe.

A birodalmi kormány megváltozásával vagy a kormánypárt politikai összetételének megváltozásával, azonban legkésőbb 1924 március 31-én hatályát veszti e törvény.

A kommunisták beléptek a szász kormányba

Bécs, október 8. A szász kommunisták csatlóztak a szocialistákkal és két vezető emberük — Bötcher és Brandner — miniszterként belép a kormányba. Előbbi a kultusz-tárcát, a másik pedig a pénzügyi tárcát kapja. Ugyanígy módon nyer megoldást a kommunista-szocialista kérdés Thüringiaiban is.

tására kidolgozott terv első pontja már meg is valósult amennyiben a nemzetek szövetségének tanácsa szeptember 29-én feljogosította a nemzetek szövetségének titkárságát, hogy a pénzügyi bizottság a Magyarországi pénzügyi helyreállítására irányuló munkálataiban résztvegyen, mi helyt a fűvátételei bizottság erre vonatkozó felszólítást kézhez kapják. A genji megbeszélések eredményeképpen valószínű hogy a nemzetek szövetségének pénzügyi tanácsa e hó folyamán kiküldi a pénzügyi bizottságot, amelynek feladata lesz a kölcsönrel kapcsolatos pénzügyi szanalási tervek kidolgozása.

A valorizáció

Ma délben 12 órakor kezdtek meg az érdekeltségek Kállay Tibor pénzügyminiszternél a Posch-féle valorizációs törvényjavaslat tervezetének megtárgyalását. A Tébe és az OMGE erősen ellenzik, a GyOSZ pedig lehetetlennek tartja a valorizáció keresztülvételét.

Az anketen a hitelvalorizáció problémája körül érdekes vita indult meg. Mindenekelőtt Popovics Sándor a jegyintézet elnöke emelt szót ellene. Véleménye szerint a javaslat a jegyintézetre hárítaná az egész felelőséget azért, hogy ki kápon valorizációs hielt és ki ne.

Kállay Tibor pénzügyminiszter kijelentette, hogy a valorizáció kérdésében még ő maga sem tudott véglegesen állást foglalni, mert a valorizációval szemben jogos és meghallgatásra méltó kívánások merültek fel.

Popovics kijelentette, hogy két szempontból tartja nehézknek a jelen viszonyok között a valorizációt. Az egyik az általános közzgazdasági szempont, a másik a jegyintézet technikai szempontja. Az utóbbi szempont a részleges valorizációt még valamennyire keresztülvihetővé teszi.

Degoutte tábornok tárgyal a német nagyiparosokkal

Páris október 8. Düsseldorfban tárgyalások vannak folyamatosan egy részről Stinnes és a német nagyiparosok, másrésztől Degoutte tábornok, a megszálló csapatok főparancsnoka között. A tárgyalásokon a németek nem mint magánszemélyek, hanem mint a raina-vestfáliai östermelők egyesületének delegátusai vesznek részt. A németek azt indítványozták, hogy a francia nagyipar társuljon a német nagyiparral közös munkára. Hír szerint a francia nagyiparosok vezetőiérfa Schneider-Cerusan rokon-szenyvel kíséri ezeket a tárgyalásokat, ellenben Millerand és Poincaré ellene vannak a mozgalomnak.

Poincaré engesztelhetetlen

Páris, okt. 8. Poincaré tegnap Pierrefitteben a hadviseltek egyesületének zászlóavató ünnepélyén beszédet mondott, amelyben kifejegette, hogy a volt barátok és szövetségesek beszédeli ellenére, akiket félvezettek, ő csupán akkor fogja hallgatni össze-tenni kezét ha Németország már elfűtette jelenléteinek és bűneinek nyomát a Szajna-tartományban. Franciaország az újjáépítéshez szükséges elő-lekeket továbbra is folyósítani fogja, azonban borzalmas cselekedet volna, amit az emberiség nem engedhet meg, hogy azt a nemzetet kényszerítsék továbbra is olyan áldozatokra, amelyek területét megtámadták és elpusztították.

Ligny en Barrioban is beszédet mondott Poincaré;

Felmentették Halasi Andort Reitz János sajtópörében

— Számoszándékosan rontotta meg Németország a márci kurzusát törvényszerűen szervezte meg a passzív ellenállást, hangozta a népet a letartásra és mikor összeesnapnak feje fölött a hullámok, fölünk várja a segítséget. De bárki kerüljön is holnap kormányra Németországban, nekünk semmi okunk sincs arra hogy eltérünk eddigi utunktól követezések leszünk eddigi politikánkban, nem isznak megszűnni kézzelfogható garanciákat követelni. Szabatosan körülírt javaslatokat meghallgatni készek vagyunk, de csak akkor, ha a helyszínen megállapítottuk, hogy az ellenállás tényleg megszűnt és az anyagszállítások kezdenek rendszeres mérére térődni.

Még az ősszel megkezdik a Deri-muzeum építését

A Déri-muzeum alapkövetéle után a muzeum építésének ügye most már gyorsabb ütemben halad előre. A kultuszminiszter értesítette a várost, hogy külön építési bizottságot alakított a Déri-muzeumnak, amelynek tagjaivá Csáky Gyulát, Tihamey Alajos és Medvey Viktort delegálta. A kultuszminiszter Debrecen városát is felszólította, hogy küldjön ki egy tagot a bizottságba, amely minden tekintetben Déri tárgyias minceit szent jár el.

A tanács mai ülésén a város részéről dr. Csűrös Ferenc kulturtanácsnokot delegálta, hogy a muzeumi szabályrendeletnek a perferuálás előtti megküldését kéri a tanácsnak, hogy az a maga eszrevételeit megtehesse.

A kultuszminiszter egy másik levelében sürgeli a Fűvészkeret átelepítését, hogy a Déri-muzeum a pozási munkálatán még ebben az évben, a tél beállása előtt be lehessen végezni. A tanács elhatározta, hogy a uszanali református egyházkerületnél a Fűvészkeret átengedésére vonatkozó szerződés aláírását szorgalmazni fogja s mivel ez elébe az egyházkerület részéről akadályt remélhetőleg nem gördítenek, a Déri-muzeum építése az ősz folyamán már megindul.

Leleplezték a hortobágyi Petőfi-emiéktáblát

A Debrecen város közönsége által a hortobágyi esárdá által Petőfi szobrászának száz éves fordulója alkalmából emelt emléktáblát vasárnap délelőlt leleplezték le a debreceni főterület és tudományos társulatok, testületek részvételével lejelyt bensőséges ünnep keretében a Hortobágyon.

A hajnalban még zuhogó eső reggelre ellátoit a leleplezési ünnepség nagyvonalú napfényben ment végbe a hortobágyi esárdá előtt, ahol a közönségben ott voltak a eliraménes eskikósi is. Az ünnepélyt a Hamuz vezette be majd Balu Mihály református lelkész szavaltá el hangulatos alkalmi köteményét. Az ünnepi beszédet dr. Csűrös Ferenc köznyelvérdési tanácsnok tartotta. lendületes szavakkal jellemezte Petőfit, a Hortobágy, az Alföld halhatatlan lírikusát s kiemelte azt a két köteményét, amely a Hortobágyon született s a melyek összefűzik a pusztát a Petőfi emlékével. A beszéd végén lehallott a lepel az emléktábláról. Fűredő R. chárd sikerült alkotásáról amely földombornyiban ábrázolja a költőszent a Hortobágyon.

Az első koszorút, Debrecen város kék-sárga színét viselő szalaggal a város közönsége nevében Csűrös kulturtanácsnok jette le, azután a Tisza István tudományos társaság esokrát helyezte el dr. Pap Károly egyetemi tanár. A Csokonai-kör nevében dr. Kőrösi Kálmán mondott beszédet, rámutatva Csokonai és Petőfi lelki kapcsolására s letette a kör koszoruját. A Kereskedő Társulat képviselője Szászina Jenő, a Jogász és Fiszvtelőkör nevében pedig Szitankay F. Béla helyezték el koszorút. Az emléktáblát Zöld József gazdasági tanácsnok vette a város közönségének ártizetébe s ezután az ünnepély a Szózat elnevelésével véget ért.

A leleplezési ünnepély után a esárdá ivólában volt ebéd, amely kedélyes hangulatban, számos felkösönzővel folyt le.

A debreceni kir. törvényszék büntető tanácsa ma délelőtt tartotta meg a főtárgyalást abban a sajtópörben, a melyet Reitz János állategészségügyi főfelügyelő indított Halasi Andor dr. volt debreceni, jelenleg miskolci hírlapíró ellen. A sajtópör arra az időre nyulok vissza, amikor a nyugatmagyarországi harcok folytak. A Tiszántúli Hírlap-ban 1921. szeptember elején Reitz János támadást intézett Szomjas Gusztáv akkori hajdukerügyei tospan ellen, akinek szemere ve, eite, hogy ablakai ki vannak világgva és lakásán cigányzenes mulatságot rendez, amikor minden magyar gyaszolja Sopron eliesztését. Másnap Szomjas nyilatkozott, hogy esaládi ünnepély volt nála leánya eljegyzését tartotta, azért voltak világosak az ablakai, Ugyanekkor Szomjas lapjában, a Tiszántúli Újság-ban ennek szerkesztője, Halasi Andor dr. válaszólt Reitz támadására s a többek között ezeket írta:

„Talán a Reitz Jánosok vannak hivatta erkölcsböröként fellépni, akik itthon északáziak, tivornyáztak és léteztekben bakkozta akkor, mikor a frontokon veredtek és kímőiták azok a katonák, akik azon a meghurcolt esaládi ünnepélyen magyar nótákat batorkodtak hallgatni? Nekik adnak hazánas oktatásokat a Reitz Jánosok, akik még nemreg a gyászos emléku radikális pártban szónokáltak és mert a ruzonko és jóhiszemű érredő magyarok tekintélyével lendítik tovább nagyratörő existenciájukat? „Jegy a magyarság lelkéből lelkedzen, puritán jellem, emellett magis kézszolgálatot teljesítő és kormánybizalmat élvező férmet lehet hazugságokkal támadni, piszkálni, sorozatosan azért, mert kötelességéből folyóan Reitz János urat közpenezek el-sikkasztása miatt közszolgálatából elmozdította? Erre valók az új sajtónak oly szük hasábjai? Olyan erkölcsi zártottság, olyan fekelty ez, a melyet nem tarhat sokáig magán Debrecen város egészszéges esárdája.”

E cikk miatt Reitz János rágal mások elmen fejelenete Halasi Andort. Az ügyben januárban tartották meg az első tárgyalást, amelyet a bizonyítás kiegészítése végett elnapoltak a nyáron pedig a vádlott betegsége miatt kellett a tárgyalást elhalasztani míg azután ma megtartották a főtárgyalást. A vádat Bod Kálmán, kir. ügyész képviselte, a vádlott védelmére K. Nagy Zoltán dr. ügyvéd látta el.

A mai főtárgyalást reggel 9 órakor nyitotta meg Uffalussy József tanácselnök. A vádlott ismertetése után Halasi Andor vádlottat hallgatta ki a bíróság. Halasi az elnök kérdésére kijelenti, hogy nem érzi magát büntőnek, a cikket közérdekből írta és vállalja érte a sajtóügyi felelősséget.

Reitz János kéri a vádlott megbüntetését, mert a vádlott által írt cikk kitérlel a közvélemény előtt őt megrágalmazták.

A kártya é segyehek

A bíróság ezután rátért a bizonyítási eljárásra. Az első tanu Tóth Aurél dr., nyug. kuriai bírő, a Jogász-Tiszvtelőkör elnöke volt. Arra vonatkozólag, hogy bakkozott-e Reitz János, előadta, hogy a Tiszvtelőkörben sokszor látta kártyázni Reitz Jánost és mindig hazárdjátékokat játszótt.

Szomjas Gusztáv nemze gyűlési képviselő, Hajduvármegye volt főispánja a következő tanu. Elmondja, hogy ellene abban az időben nagy haszát indítottak és mindent felhasználak a támadásra, meg leánya eljegyzési ünnepélyét is; Reitz János a esaládi mulatság kapcsán durva hangu cikket írt ellene és arra válaszólt azután a vádlott inkrimináló cikkében. Hallomásból tudja, hogy Reitz nagyon forradalmi ember volt és sokat kártyázott, mulatott.

Kaszanyitzky Andor tanu tett ezután vallomást. Tudom, hogy a polgári lövöldében sokat mulatott Reitz János. Hallomásból azt is tudom, hogy a forradalom idején vörös gombot viselt a gomblyukában.

Szűcs Károly házmaster arra a kérdésre, tud-e arról, hogy Reitz sokat ivornyázott, kijelenti, hogy gyakran járt haza északa, de hogy részeg lett volna, nem tudja.

Adám Dező alezredes előadja, hogy jelenvolt Szomjas főispán leányának eljegyzési ünnepélyén, amely szolid esaládi mulatság volt. O nagyon megbotránkozott, mikor másnap a támadó cikket elolvasta. Az ügyet lovaglás utra terelték, de a törzsészi becsületügyi választmány megállapította, hogy a cikk írója, illetve akkól elégtételt kértek, diszkvalifikálva van. Ezek után az ügy félbemaradt.

Szabó Nándor százados elbeszéli, hogy jelenvolt az eljegyzési ünnepélyen, amely szük esaládi keretek között folyt le.

Reitz János: Azon a mulatságon nem a Gusztáv napot ünnepelték?

Tanu: Nem, mert Gusztáv-nap nem szeptemberben van, hanem augusztus 2-án.

A bíróság megállapította egy naptárból, hogy Gusztáv napja nem az eljegyzési ünnepély idején, hanem ényleg augusztus 2-án van.

A radikális pártban

Arra vonatkozólag, hogy Reitz János tagja volt-e a radikális pártnak, kihallgatta a bíróság Ranch Arpadot, a volt radikális párt vezető tagját, aki elmondta, hogy Reitz János a forradalom idején belépett a radikális pártba és ott tevékeny részt vett. Reitz maga jelentkezett felvételre és azt az ajánlatot tette, hogy abban az esetben, ha beválasztják az elnökségbe, a tisztviselőket bevisszi a pártba. A főnanc-kuglizóban a pénzügyi tisztviselőket össze is gyűjtötte és küldöttséget vezetett érdekében a radikális párt vezetőihez.

Védő: Forradalmi alapon áll-e a radikális párt?

Tanu: Igen, a forradalom viymányait akartuk lementartani.

Védő: Miért hagyta ott Reitz a radikális pártot? — Tanu: Azért, mert két hónap lagsága után kirekesztették a pártból. — Megtudtuk ugyanis, hogy ugyanakkor a Károlyi-pártnak is tagja volt.

Dresdner Armin gőzmalom-igazgató főbbizben hallotta Reitz Jánost beszélni és mindig erős radikális meggyőződésről tett bizonytságot.

Török János nyug. táblabíró hallotta Reitz Jánost erős radikális szellemben beszélni. Míg a radikális pártban volt, tevékeny munkát végzett, azután, mikor megtudták, hogy a Károlyi-pártnak is tagja, kigolyózták Határozotan emlékszik arra, hogy a forradalom idején Reitz János gomblyukában vörös gomb volt.

Védő: Meggyőződéses radikális volt Reitz János? — Tanu: En nem tudom, de a beszédeiből legalább is úgy látszótt, hogy meggyőződéses radikális volt. Védő: Tud-e arról a tanu, hogy Reitz a klerikálisokat támadta? — Tanu: Igen, hallottam egyszer, hogy a papi vagyonok feloszását követelte.

Töröczkai Oswald tanu: Tudom, hogy Reitz János tagja volt a radikális pártnak és folyton indítványozott a gyűléseken. Reitz javasolta egy gyűlésen, hogy népszerűsíteni kell a párt programját és a Kossuth Lajos nevével kell elnevezni a debreceni radikális pártot. Tudom azt is,

hogy ezekben a kiegészítésekben akarta bevezetni a pártba és azt hangoztatta, hogy neki nagyszerű összeköttetései vannak a gazdák között és a propagandát megkezdni köztük.

Az ebredőknel

Iványi Béla egyetemi tanár a debreceni ebredő magyarok egyesületének elnöke. Reitz Jánostól mint ebredő magyarról tett vallomást. Elmondta, hogy Reitz János tagja volt az egyesületnek, sőt az egyik kerületnek csoportvezetője is lett. Nagyon agilis tag volt és fellépett ebredő programmal képviselőjelöltnök is.

Védő: Tudja-e a tanu ur, hogy miért hagyta Reitz el az ebredő magyarok egyesületét?

Tanu: Igen azért, mert a választási harcok idején nem kapott megfelelő támogatást az egyesülettől.

Védő: Tudja-e a tanu ur, hogy Reitz radikális volt? — Tanu: Nem, mert ha tudtuk volna, be sem fogadtuk volna az egyesületbe.

Ili, Szele György tanu tudja, hogy Reitz János vezető ebredő volt és az egyesület életében tevékeny részt vett.

Védő: Hallotta-e hogy Reitz egy nyilvános gyűlésen az ebredő politika mellett beszélt? — Tanu: Igen, hallottam egy választási gyűlésen, mikor ezt mondta: *Tarom és tennem lobogtatom az ebredők zászlaját.*

Védő: Igaz-e, hogy mikor az ebredőkötől nem kapott elég ajánlást ívet, hívőt a szociálistákhoz vitte át?

Tanu: Igaz akkor azokhoz esalulkozott.

Védő: Tudták-e hogy Reitz radikális? — Tanu: Nem hiszen a mi programunk küzdés a szocialisták és szabaddóművesek ellen és ha tudtuk volna, hogy radikális, nem vittük volna fel mert a tűz a vízzel nem lehet együtt.

Szoboszlay Sándor bankhivatalnok hasonló értelemben vallott.

Szóllós Armin a következő tanu.

Elnök: Ismeri-e Kovács Béla volt főispáni titkár és járt-e vele karanfogyva a vármegyeháza előtt?

Tanu: En sohasem jártam vele, hiszen nem is ismerem.

Védő: Reitz pedig mégis azt írta, hogy együtt jártak: „a cégéres kommunista és a főispáni titkár”. Tehát Reitz már hazudott és ezért a törvényszék már el is ítélte.

Ráso István volt főispán elmondja, hogy 1918. decemberében ő és Reitz együtt szervezték a főispánok és szocialisták ellen. Nagy buzgalommal dolgozott a cél érdekében.

Védő: Tudja-e a tanu ur, hogy Reitz tagja volt egy radikális mint a Károlyi pártnak? — Tanu: Nem, többször beszéltem ugyan radikális törekvésokről, de Reitz sohasem árulta el, hogy tagja a radikálisoknak.

Védő: Tehát Reitz ezek szerint egy időben három különféle politikai pártból kereste az érvényesülést.

A kurzus vezér

A tan kihallgatások ezzel befejeződtek s a vádall kapcsolatos iratok uságcsikkkel felolvasást rendelte el az elnök, ami két órát vett igénybe. A felolvasott cikkek igen érdekes képet adnak egy széleskörűen kanyargó politikai pályáról. A sértett a forradalom alatt odát írt a közelgő vörös világ elé, majd egy hosszabb cikkében a népköztársaság rendíthetetlen hívének vallotta magát. Az 1919. március 15-re írt cikkében üdvözli az új március, mely „a forradalmak új lángait szítja mindenfelől”.

A Tiszántúli Hírlap 1921. július 22-iki számában megjelent cikkében már így ír a vörös világról és a forradalomról: „A patkányvidadás idején mozogtak ok. Ok akik a vörös szekerekre ültek és Lenin-sapkákat dobáltak, most kikezdek a keresztényen magyarság vezetőit. Itt az ideje, hogy nyakon fogják őket. Az 1921. július 19-én írt cikkében arról panaszkodik, hogy a destruktív sajtó az ő szemlévén keresztül támadja az irányt, amelyet képvisel. Szomjas Gusztáv főispánt 1921. július 31-én írt cikkében pedig azzal vádolta meg hogy azt a kijelentést tette, hogy ha a választás nem megy simán Debrecenben, be kell dobnia a kárvizinus kérdését. Egy későbbi cikkében azt írja, hogy a destruktív és a szabaddóműves sajtó folyton támadja őt, aki elég bátor is elég merész az intrazingens keresztényen politika mellett sikraszálni.

Az uságcsikk felolvasása után ismertették a Reitz János ellen indított fegyelmi eljárás iratait. Ezek szerint Reitz Jánost Hajduvármegye közigazgatási bizottságának fegyelmi bizott-

A legfinomabb férfi- és női
ANGOL GYAPJUSZÖVETEK,
 grenadinok, női- és gyermek kötött ruhák, harisnyák Állandó és olcsó beszerzési forrása a
MAYER DIVATÁRUHÁZ Piac-u. 18. (Tisza-palota)
 Tulajdonos: Mayer A. János.

Prohászka a liberálizmus ellen

Az országos katolikus nagygyűlés

Budapest, okt. 8. A XV. országos katolikus nagygyűlés első napját vasárnap a Vigadóban több ezer főnyi közönség jelenlétében nyitotta meg Albrecht királyi herceg, aki beszédében a destruktív elleni harc és a fejelem szükségességét hangoztatta.

Schioffa Lőrinc érsek, pápai nuncius olasz nyelvű beszédében hangoztatta hogy a „Nem, nem, soha! jelszót a katolikusok vallási jelszavává kell tenni, hogy ne engedjenek a vallási elveikből, vallási erényeikből és vallási kötelezettségeikből. A felekezeti békekről szólva kijelentette, ez nem jelentheti a hibeli közönyt, amely magától támad a nép lelkében, ha engedik, hogy jelen legyen szertartásokon ahol *sajnálatos vegyülékben következik egymásra a szemérmes és a katolikus pap áldása a protestáns pásztor beszéde és áldása*, a talimudénekek és a zsinagóga rabbiának áldása.

Ezután Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök fejtette ki, hogy a katolikus egyház harcol a liberálizmus és a szabadkőművesség ellen. A liberálizmus szerinte szabadon akar gondolkodni, erkölcsötlenkedni, házasságot könni és bontani egykét és

siberolni. A liberálizmus adott tudományszabadságot hogy az egyetemen minden tüsköt-bogarat, erkölcstelenséget, destruktív előadhasanak. Gazdasági téren a liberálizmus révén elcsusztatták a földet. A parlamentarizmus lejárta magát; igaz van a reakciónak akkor, amikor meg történhetett az, hogy Magyarország egyik pénzügyminisztere azt a kijelentést kockáztatta meg, hogy neki mindegy, ki fizeti az adót. Nekünk nem mindegy, mi akarjuk fizetni az adót.

Mi katolikusok az igazi toleranciát alapján akarunk állni. Ebben a nagy küzdelemben kezdet nyitunk annak a másik kéznek amelyik szintén a kereszténységet védelmezi. Legyenek meggyőződve a mi atyáinkat ott, hogy nálunk nem lesz püspök, aki a szabadkőművesekkel egyesül.

A gyűlés végén a közönség *Otto királyi herceget és az egyházlefedelmeket és politikusokat ellenezte.*

Délután eucharisztikus körmenet volt, amelyben százezeren vettek részt. A nagygyűlés hétfői napján több előadás hangzott el a katolikus egyház aktuális kérdéseiről.

József Ferenc főherceg eljegyzte a volt szász király leányát. Sibylenort távirat jelenté, hogy József Ferenc főherceg, József főherceg idősebb fia, eljegyzte Anna szász királyi hercegnőt, Frigyes Agost volt leányát. Az eljegyzés igen érdekes szerelmi regénynek egyik fejezete. Thurn-Taxis herceg leányának, Erzsébet hercegnőnek Keresztély szász herceggel júliusban tartott lakodalmán ismerkedett meg József Ferenc főherceg a volt szász király leányával, Anna Monika Pia hercegnővel, aki most husz éves. A fiatalok megszerették egymást, azóta leveleztek és több ízben találkoztak. Az esküvőt valószínűleg még az ősszel megtartják.

Hősök oszlopa Földesen. A hajdumegyei Földes községben vasárnap lélekemelő ünnepség keretében leplezték le az emlékoszlopot, melyet a község lakossága a világháborúban elesett hősei emlékére emelt. Az ünnepségen résztvettek dr. Hadházy Zsigmond főispán, dr. Pákozdy Sándor alispán, vitéz Nagy Pál tábornok, dr. Zsankó Dezso miniszteri osztálytanácsos, Barabás Samu nemzetgyűlési képviselő és még több notabilitás. Az emlékoszlop leplezése után a kaszinóban ünnepi ebéd volt, amelyen számos felköszöntő hangzott el.

Eljegyzés. Ungerleider Lala és Blau Géza (Budapest) egyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

A megyei főorvos helyettesítése. Hadházy Zsigmond dr. főispán a nyugalmi vonult dr. Losoncy Álmós hajdumegyei tiszti főorvos állására dr. Gaál Mihály hajduböszörményi körzeti főorvost, vármegyei th. főorvost helyettesítette be. Gaál Mihály dr. ma délelőtt dr. Pákozdy Sándor alispán kezébe a hivatali esküt le is tette.

Letartóztatott kuruizlóasszony. A rendőrség tegnap letartóztatta Nagy Józsefné debreceni lakost, mert az egyik bellegelői gazdálkodóól 110.000 koronát esalt ki azzal, az ürüggyel, hogy beteg feleségét meggyógyítja varázsszerével. A szerk nem használtak. Nagy Józsefné pedig odébb állt a gazda pénzével. Nagy Józsefné ellen család és tiokos kuruizlás miatt megindították az eljárást.

A szerb trónörökös keresztelése. Belgrádból táviratozza: Erzsébet görög királyné tegnap Belgrádba érkezett, hogy a trónörökös október 20-án történő keresztelésén részt vegyen. A királyné a szerb király, Arzen herceg, a görög követ és a követtség tagjai valamint a román követ fosadták az államason.

Botsaris ezrede bukaresti attasé. Athénből jelentik: Botsaris ezredet, aki a görög-albán határ ruedezésére kiküldött szövetségi bizottság tagja volt és akit Olaszország Tellini tábornok meggyilkolásával gyanúsít, bukaresti attasévá nevezték ki.

Legolesőbhan szörmeruhákat Klonda szücs készit, alakit, javit Verböczy-u. 2. Iparkamara. Telefon 14-25.

Megnyit a Kereskedelmi Csarnok alatt pedikúr, tyukszemvágó és manikúr, hölgyeknek külön szalon Forgácsnál. Szives pártfogást kér Sövägő.

Sodrony ágybetét legiobb minőségét készit Neumann, Péterfia 19.

Ha reumás használjon Iszanot a Margit-fürdőben.

Fogva maradnak az Állatkereskedelmi igazgatói

Az Állatkereskedelmi Részvénytársaság vesztegetés gyanúja miatt letartóztatott igazgatóinak bünygyével tegnap délelött foglalkozott a vádtanács. Az igazgatók és a két pénzügyi tisztviselő ugyanis a letartóztatásukat elrendelő vizsgálóbírói végzés ellen fel-folyamodást jelentettek be és 500.000 korona kauciót ajánlottak fel szabadlábra helyezésük esetére. A vádtanács Serly Jenő dr. tanácselnök elnökele alatt tárgyalta az ügyet és kimondta hogy a vádlottakat kaució ellenében sem helyezi szabadlábra. A vádlottak védői a határozat ellen a kir. ítélőtáblához folyamodtak.

Ausztriában legdrágább az élet

Az osztrák statisztikai hivatal és a magyarországi, németországi és lengyelországi árák. — Bécs, Belgrád és Bukarest összehasonlítása

Az osztrák állami statisztikai hivatal most megjelent a havi közleményei ismét érdekes összehasonlító táblázatokat közölnek az egyes jelentékenyebb városok áralakulásairól. Az osztrák statisztikai hivatal a külföldi városok áralakulásait az illető államok bécsi követségeitől szerezte be. Magyarország, Németország és Lengyelország az összehasonlító kimutatásban nem szerepelnek, még pedig azért, mert az utóbbi hónapokban és hetekben ezekben az országokban a valuták esése miatt az árák nem tudtak stabilizálódni.

A legfontosabb élelmészeti cikknek, a kenyérnek az ára maidegen az egész világon olcsóbb, mint Bécsben. Kilogramma Belgrádban 4235, Bukarestben 2200, Prágában 4210 osztrák koronába kerül, a nemzeti valutákról osztrák értékre átszámítva. — Ezzel szemben Bécsben a kenyér kilója 4900 korona.

A máshalus csak Amsterdamban, Prágában és Zürichben drágább, mint Bécsben. Belgrádban 16.170, Burnes Airsban 11.700, Bukarestben 10.102, Laibachban 19250, Párisban 26.780 és Bécsben 27—38.000 koronába kerül. A tej literre Amsterdamban 4484, Belgrádban 3850, Bukarestben 2548, Laibachban 2373, Párisban 3548 és Bécsben 4000 korona. Az étkezési só Ausztriában 5800 koronába kerül. Ezzel szemben Burnes Airst kivéve, a hol 5350 korona az ára, sehol sem éri el a 4000 koronás nívót sem. Az árák 3661 (Páris) és 3871 (Amsterdam) korona között mozognak.

Az osztrák statisztikai hivatal a munkabérekéről is érdekes összehasonlító kimutatásokat közöl és ezekből arra a konkluzióra jut, hogy azokban az államokban, ahol a standar of life alacsonyab, a munkabérek mégis magasabbak, mint Ausztriában.

HIREK

Az időjárás. A meteorológiai intézet jelentése: Hazánkban egyes helyeken kevés eső esett. A hőmérséklet nyomatlan kissé emelkedett, keleten kissé süllyedt. Prognózis: Átmenetileg enyhébb idő várható, sok helyütt esővel.

A kormányzó zemléni körútján. Budapestről jelentik: Horthy Miklós kormányzó ma reggel Tállyára érkezett, ahol résztvett vitéz Tállyai Miklósnak a báró Mailott Nándor által felajánlott vitézi telekbe való beiktatásán. Az államason Thuránszky László főispámmal élen nagy tömeg fogadta a kormányzót, aki a kastélyba hajtott s ennek parkiában folyt le a kormányzó diszközgyűlése. A diszközgyűlésen a kormányzó beszéd kíséretében beiktatta vitéz Tállyai Miklóst. Délben diszebed volt a kormányzó tiszteletére ahol Mailott Nándor báró mondott a kormányzóra felköszöntőt. A kormányzó Tállyáról Tarcalra folytatta útját. Itt Izséky Zoltán főszoigabíró és idősebb Hubay Kálmán főjegyző üdvözölték a kormányzót. Hubay Lili pedig virágcsokrot nyújtott át neki. A kormányzó az üdvözlésekre adott válasz után lelkes ováció közben a községbe hajtatott, este pedig tovább irazott Sárospatakra, ahová reggel érkezik meg.

A „Gönczy” egyesület. A hó 9-én kedden délelött fél 9 órakor a rei. tanítók otthonában (Egyháztér) választmányi ülést tart. A gyűlés után az egyesület tagjai megtekintik 10 órakor a máv műhelytelepi állami máv gépjárvító műhelyt. Gyülekezés iskolánál.

Házasság. Bernfeld Ernő és Schreiber Helén f. hó 10-én tartják esküvőjüket Vöslauban.

Százötven százalékkal emelték a kéményseprési tarifát. A debreceni kéményseprő mesterek még régebben kérték a városi tanácsot, hogy engedélyezze a tarifának 150 százalékkal való felemelését. Mivel a tanácsnak az volt a felfogása, hogy a kéményseprési tarifa megállapítása a közgyűlés hatáskörébe tartozik, közgyűlés pedig csak október végén lesz s a tarifacemelés a gazdasági viszonyok folytán sürgős, a kéményseprő mesterek kérelmét a kereskedelmi miniszterhez terjesztette fel. A kereskedelmi miniszter értesítette a várost hogy szeptembertől a kéményseprési díjat az egész ország területén 150 százalékkal felemelte. A tanács a kereskedelmi miniszter leiratát tudomásul vétel végett az októberi közgyűlés elé fogja terjeszteni.

Drágább a patika. A kereskedelmi miniszter leiratban értesítette a várost, hogy október 1-étől a gyógyszerárakat 40 százalékkal felemelte. A tanács az emelésről a leirat alapján értesítette a debreceni gyógyszerészeket és a tisztul orvosokat.

sága a hivatali állás tekintélyét csorbító magaviselet fegyelmi vétség, hivatali hanyagság és függelensérsítés miatt az 1922. április 10-én tartott ülésén önköltségen való áthelyezésre ítélte. A belügyminisztérium a fegyelmi bizottság ítéletét hegybenhagyta.

A perbeszédék

A bizonyítási eljárás befejezése után Bod Kálmán kir. ügyész tartotta meg vádbeszédét. Minden részletében meg van már világítva a bünygy — így kezdte az ügyész — és én a tárgyalás adatai alapján *modosítom a vádat* és azt az inkriminált kijelentést, hogy „északzáltak, tivornyáztak és tizezrekben bakkoztak”, nem teszem vád tárgyává, hozzá semmi közöm. *Nagyon elütendő, hogy közhivatalnok tivornyázik, tizezrekben bakkozik*, de a cikkben foglaltak miatt a *vád hatalmas védelmébe nem vehetem a sértettet*. A cikknek ezen állításai miatt emelt vádat: „a gyászos emléküi radikális pártban szónokoltak és most a rajongó és jóhiszemű ebredd magyarok tekintélyével lendítik tovább nagyratörő existenciájukat”, a *vádat elcjem*, mert a tárgyalás folyamán ezek behíonyosodtak. *Behíonyosodott, hogy Reitz János a radikális párt tagja volt, míg ki nem dobták onnan behíonyosodást nyert, hogy az ebredd magyaroknak is tagja volt, homlokegyenest ellenkező politikai irányokhoz csatlakozott és ezért a közvád palástia alatt nem oltalmazhatom*. Ha nem is azonosítottam magamat az inkriminált cikk kifejezéseivel mégis az *ezekért emelt vádat el kell cjenem*. Elítélte a fegyelmi bizottság Reitz Jánost de nem sikkasztás miatt, ha sikkasztásért ítélték volna el, most abban a *kellemes helyzetben* lennék hogy ebben is el kellene cjenem a vádat. Minthogy azonban ebben a tekintetben nincs bizonyítás, a vád ezen töredékében kérem a vádlott bünyösségének kimondását.

K. Nagy Zoltán dr. védőbeszédében hangsúlyozta, hogy a bíróság a régi jó világban kíméletlenül járt el azokkal a tisztviselőkkel szemben, akik felettes hatóságokkal szemben hírlapi harcot indítottak. Reitz János sorozatos támadást intézett felettes hatósága, a főispán ellen, mert számonkérte tőle hivatali hanyagságait. Mivel a megszorított vád fentartott részében is bizonyított látja a cikkben írtakat, kéri a vádlott felmentését.

Reitz János sértett emelt most szót: A vádlott azt írta rólam, hogy züllött erkölcsű. Mint közhivatalnok, védelmet kérek.

Bod kir. ügyész: Erről már megmondtam a véleményemet!

Halasi Andor dr. En, mint újságíró erkölcsi fotográfia akartam adni Reitz Jánosról. Amikor Reitzot lelepleztem, csak a köznek tettem szóigálatot, mert azt reméltem, hogy végét szakítja sorozatos durva támadásainak.

Felmentő ítélet

A törvényszék délután 2 órakor hirdette ki az ítéletet: *Halasi Andort az ellene emelt vád alól felmentette*. Az ítélet indokolása szerint fel kellett menteni Halasi Andort a tárgyalás adatai alapján, különösen azért, mert megállapítást nyert hogy a főispán támadó cikke a fegyelmi bizottság határozata után kerültek nyilvánosságra. A vádlott csak abban tévedett, hogy a felfiggesztés helyett azt írta, hogy Reitz Jánost elmozdították állásából: a lényeg azonban bizonyítva van és kifejezésbeli tévedés nem büntetendő cselekmény.

Az ügyész az ítélet ellen *felebbezést* jelentett be.

A Közhaznu Munkáskertek Egyesületének kerttelepein a hasznos bértetések megkezdődtek s azok bizonyos sorrendben — egész jelen át folytatódtnak. Ebből az alkalomból szeretettel és bizalommal kéri az egyesület elnöksége azokat, akik konyhakertészeiket vagyoni viszonyaik folytán vagy más módon biztosítani képesek — mondjanak le bérletükről azok javára, akiknek minden talpalatnyi föld valóban a kenyértiket jeleni. A rendkívüli viszonyok rendkívüli áldozatokat kívánnak s különösen áll ez azokra akiknek a gondviselés eleget hivatott a földi jóból. Olyan nagy az igénylők száma, hogy az egyesület csak ilyen áldozatok mellett tudja közhaznu tevékenységét kifejezni. Az elnökség.

Frank Sándor nőidivatháza Piac-utca 42

Felhívjuk n. h. vevőközönségünk figyelmét dua

VELOUR raktárunkra.

Velourszövetek női kabátok minden színben. Ruhaszövetek. Bársonyok. Velour chiffon. Crep de Chine. Crep marokainok. Georgette. Csipkék. Moaré selymek. Bélesselymek.

Felmentették Halasi Andort Reitz János sajtópörében

A debreceni kir. törvényszék büntető tanácsa ma délelőtt tartotta meg a főtárgyalást abból a sajtópörben, amelyben Reitz János állategészségügyi főfelügyelőt indított *Halasi Andor* dr. volt debreceni, jelenleg miskolci hírlapíró ellen. A sajtópör arra az időre nyílt vissza, amikor a nyugatmagyarországi harcok folytak. A *Tiszántúli Hírlap*-ban 1921. szeptember elején Reitz János támadást intézett *Szomjas Gusztáv* akkori hajdúmegyei főispán ellen, akinek szemere vetette, hogy ablakait ki vannak vágva és lakásán cigányzenés mulatságot rendez, amikor minden magyar gyászolja Sopron elesését. Másnap *Szomjas* nyilatkozott, hogy családi ünnepély volt nála leánya eljegyzése miatt, azért voltak világosak az ablakok. Ugyanezzel *Szomjas* lapjában, a *Tiszántúli Újság*-ban ennek szerkesztője, *Halasi Andor* dr. vádolt Reitz támadására, a többiek között ezeket írta:

„Talán a Reitz Jánosok vannak hivatalos erkölcsbíróként fellépni, akik lehon-északázni, tivornyáznak és létezésükben bakkoznak akkor, mikor a frontokon verekedtek és kímélték azok a katonák, akik azon a meghurcolt családi ünnepélyen magyar nőit, katonákat hallgatni? Nekik adnak hazafias oktatásokat a Reitz Jánosok, akik még nemeg a gyászos emléket radikális pártban szónokoltak és mert a racionális és jóhiszemű emberek magyarok tekintélyével lendítik tovább nagyratörő existenciájukat? „Egy a magyarság lelkéből lelkedzen, pusztán jellem, emellett magis közszolgálatot teljesítő és kormánybizalmat élvező férjnek lehet hazugságokkal támadni, piszkálni, sorozatosan azért, mert kötelességéből, tisztelettel Reitz János urat közpöncz elszakasztása miatt közszolgálatából elmozdított? Erre valók az új sajtók, oly szűk hasábjai? Olyan erkölcsi züllöttség, olyan felejtés ez, amely nem tarthat sokáig magán Debrecen város egészleges irtásának.”

E cikk miatt Reitz János rágalmas élesen jellegelte Halasi Andort. Az ügyben januárban tartották meg az első tárgyalást, amelyet a bizonyítás kikészítése végett elnapoltak a nyáron pedig a vádlott betegsége miatt kellett a tárgyalást elhalasztani, míg azután ma megtartották a főtárgyalást. A vádat Bod Kálmán, kir. ügyész képviselte, a vádlott védelmét K. Nagy Zoltán dr. ügyvéd látta el.

A mai főtárgyalást reggel 9 órakor nyitotta meg Újfalussy József táncoselnök. A vádat ismertetése után Halasi Andor vádlottat hallgatta ki a bíróság. Halasi az elnök kérdésére kijelenté, hogy nem érzi magát bűnösnek, a cikket közérdekből írta és vállalja érte a sajtói jogi felelősséget.

Reitz János kéri a vádlott megbüntetését, mert a vádlott által írt cikk kitérő a közvélemény előtt őt megtagadalmazták.

A kártya é segítők

A bíróság ezután rátért a bizonyítási eljárásra. Az első tanu Tóth Aurél dr., nyug. kir. bíró, a Jogász-Tiszviselőkor elnöke volt. Arra vonatkozólag, hogy bakkozott-e Reitz János, előadta, hogy a Tiszviselőkorban sokszor látta kártyázni Reitz Jánost és mindig hazárdjátékokat játszott.

Szomjas Gusztáv nemzegyvülési képviselő, Hajdúvármegye volt főispánja a következő tanu. Elmondta, hogy ellene abban az időben nagy hársát indítottak és mindent felhasználva a támadásra, még leánya eljegyzési ünnepélyét is; Reitz János a családi mulatság kapcsán durva hangon cikket írt ellene és arra válaszolt azután a vádlott inkrimináló cikkében. Hallomásból tudja, hogy Reitz nagyon forradalmi ember volt és sokat kártyázott, mulatott.

Kaszanyitzky Andor tanu tett ezután vallomást. Tudom, hogy a polgári lövésében sokat mulatott Reitz János. Hallomásból azt is tudom, hogy a forradalom idején vörös gombot viselt a gomblyukában.

Szűcs Károly házimester arra a kérdésre, tud-e arról, hogy Reitz sokat tivornyázott, kijelenté, hogy gyakran járt haza éjszaka, de hogy részeg lett volna, nem tudja.

Adám Dezső alezredes előadta, hogy jelen volt *Szomjas* főispán leányának eljegyzési ünnepélyén, amely szolid családi mulatság volt. O nagyon megbotránkozott, mikor másnap a támadó cikket elolvasta. Az ügyet lovagias utra terelték, de a törzs- és tisztviselői választmány megállapította, hogy a cikk írója, illetve akiől elégtételt kértek, diszkvalifikálva van. Ezek után az ügy félbemaradt.

Szabó Nándor százados elbeszéli, hogy jelen volt az eljegyzési ünnepélyen, amely szűk családi keretek között folyt le.

Reitz János: Azon a mulatságon nem a Gusztáv napot ünnepelték?

Tanu: Nem, mert Gusztáv-nap nem szeptemberben van, hanem augusztus 2-án.

A bíróság megállapította egy naptárból, hogy Gusztáv napja nem az eljegyzési ünnepély idején, hanem ényileg augusztus 2-án van.

A radikális pártban

Arra vonatkozólag, hogy Reitz János tagja volt-e a radikális pártban, kihallgatta a bíróság *Rauch Arpad*-ot, a volt radikális párt vezetőjét, aki elmondta, hogy Reitz János a forradalom idején belépett a radikális pártba és ott tevékeny részt vett. Reitz maga jelentkezett felvételre és azt az ajánlatot vette, hogy abban az esetben, ha beválasztják az elnökségbe, a tisztviselőket bevásárolja a pártba. A főnanc-küldetésben a pénzügyi tisztviselőket össze is gyűjtötte és küldöttséget vezetett érdekében a radikális párt vezetőjéhez.

Védő: Forradalmi alapon áll-e a radikális párt?

Tanu: Igen, a forradalom viányait akartuk fenntartani.

Védő: Miért hagyta ott Reitz a radikális pártot? — Tanu: Azért, mert két hónapig agsága után kirekesztették a pártból. — Megtudtuk ugyanis, hogy ugyanakkor a Károlyi-pártnak is tagja volt.

Dresdner Armin gőzmalomigazgató több ízben hallotta Reitz Jánost beszélni és mindig erős radikális meggyőződéséről tett bizonyosságot.

Török János nyug. táblabíró hallotta Reitz Jánost erős radikális szeltemben beszélni. Míg a radikális pártban volt, tevékeny munkát végzett, azután, mikor megtudták, hogy a Károlyi-pártnak is tagja, kigolyózták Határozottan emlékszik arra, hogy a forradalom idején Reitz János gomblyukában vörös gomb volt.

Védő: Meggyőződéses radikális volt Reitz János? — Tanu: En nem tudom, de a beszédeiből legalább is úgy látszott, hogy meggyőződéses radikális volt. Védő: Tud-e arról a tanu, hogy Reitz a klerikálisokat támadta? — Tanu: Igen, hallottam egyszer, hogy a papi vagyonok felszámolását követelte.

Toroczkaik Oswald tanu: Tudom, hogy Reitz János tagja volt a radikális pártban és folyton indítványozott a gyűléseken, Reitz javasolta egy — lése, hogy népszerűsíteni kell a párt programját és a Kossuth Lajos nevével kell elnevezni a debreceni radikális pártot. Tudom azt is,

hogy e-ízben a kizsákdákak akarta bevezetni a pártba és azt hangoztatta, hogy neki nagyszerű összeköttetései vannak a gazdák közt és a propagandát megkezdi köztük.

Az ébredőknél

Iványi Béla egyetemi tanár a debreceni ébredő magyarok egyesületének elnöke, *Reitz Jánosról* mint ébredő magyarról tett vallomást. Elmondta, hogy Reitz János tagja volt az egyesületnek, sőt az egyik kerületnek csoportvezetője is lett. Nagyon agilis tag volt és fellépett ébredő programmal képviselőjelöltnek is.

Védő: Tudja-e a tanu ur, hogy miért hagyta Reitz el az ébredő magyarok egyesületét?

Tanu: Igen azért, mert a választási harcok idején nem kapott megelégedő támogatást az egyesülettől.

Védő: Tudta-e tanu ur, hogy Reitz radikális volt? — Tanu: Nem, mert ha tudtuk volna, be sem fogadtuk volna az egyesületbe.

Ill. Széle György tanu tudja, hogy Reitz János vezető ébredő volt és az egyesület életében tevékeny részt vett.

Védő: Hallotta-e hogy Reitz egy nyilvános gyűlésen az ébredő politika mellett beszélt? — Tanu: Igen, hallottam egy választási gyűlésen, mikor ezt mondta: *Tarom és Iemen lobogtatom az ébredők zászlaját.*

Védő: Igaz-e, hogy mikor az ébredőtől nem kapott elég ajánlást, hívték a szociálistákhoz vitte át?

Tanu: Igaz, akkor azokhoz csatlakozott.

Védő: Tudták-e hogy Reitz radikális? — Tanu: Nem hiszen a mi programunk küzdés a szocialisták és szabadkőművesek ellen és ha tudtuk volna, hogy radikális, nem vittük volna fel mert a tűz a vízzel nem lehet együtt.

Szoboszlay Sándor bankhivatalnok hasonló értelemben vallott.

Szöllös Armin a következő tanu.

Elnök: *Ismeri-e Kovács Béla* volt főispáni titkár és járt-e vele karomfogva a vármegyeháza előtt?

Tanu: En sohasem jártam vele, hiszen nem is ismerem.

Védő: Reitz pedig mégis azt írta, hogy együtt jártak: „a cégéres kommunista és a főispáni titkár”. Tehát Reitz már hazudott és ezért a törvényszék már el is ítélte.

Ráso István volt főispán elmondja, hogy 1918. decemberében ő és Reitz együtt szervezték a földműveseket a szocialisták ellen. Nagy buzgalommal dolgozott a cél érdekében.

Védő: Tudta-e a tanu ur, hogy Reitz tagja volt egy radikális mint a Károlyi pártban? — Tanu: Nem, többször beszéltem ugyan radikális törekvésekről, de Reitz sohasem árulta el, hogy tagja a radikálisoknak.

Védő: Tehát Reitz ezek szerint egy időben három különféle politikai pártból kereste az érvényesülést.

A kurzus vezér

A tanukihallgatások ezzel befejeződtek s a vádall kapcsolatos iratok újságikkal felolvasását rendelte el az elnök, ami két órát vett igénybe. A felolvasott cikkek igen érdekes képet adnak egy széleskörűen kanyargó politikai pályáról. A sértett a forradalom alatt odát írt a közlegző vörös világ elé, majd egy hosszabb cikkében a népköztársaság rendületlenül hívének vallotta magát. Az 1919. március 15-re írt cikkében hívózi az új március, mely „a forradalmak lángjait szítja mindenfelé”.

A *Tiszántúli Hírlap* 1921. július 22-iki számában megjelent cikkében már így ír a vörös vlágról és a forradalomról: „A patkányidzadás idején mozgok ok. Ok akik a vörös szekérre ültek és Lenin-sapkákat dobáltak, most kikézik a keresztényen magyarság vezetőit. Itt az ideje, hogy nyakon fogják őket. Az 1921. július 19-én írt cikkében arról panaszkodik, hogy a destruktív arról a 6 személyen keresztül támadja az irányt, amelyet képvisel. *Szomjas Gusztáv* főispán 1921. július 31-én írt cikkében pedig azzal vádolta meg hogy azt a kijelentést tette, hogy ha a választás nem megy simán Debrecenben, be kell dojni a kálvinizmus kérdését. Egy későbbi cikkében azt írta, hogy a destruktív és a szabadkőműves sajtó folyton támadja őt, aki elég bátor is elég merész az intrazingens keresztényen politika mellett sikraszállni.

Az újságikkal felolvasás után ismertették a Reitz János ellen indított fegyelmi eljárás iratait. Ezek szerint Reitz Jánost Hajdúvármegye közigazgatási bizottságának fegyelmi bizott-

— Szaniszdékosap rontotta meg Németország a márkát kurzusát törvényszerűen szervezte meg a passzív ellenállást, hirtogatta a népet a keltarásra és mikor összecsupnak feje lőlt a hullámok, fölünk várja a segítséget. De bárki kerüljön is holnap kormányra Németországban, nekünk semmi okunk sincs arra hogy eltérünk eddigi utunktól köytkézetesek leszünk eddigi politikánkban, nem fogunk megszűnni közzelfogható garanciaikat követelni. Szabatosan körülírt javaslatokat meghallgatni készek vagyunk, de csak akkor, ha a helyszínen megállapítottuk, hogy az ellenállás tényleg megszűnt és az anyagszállítások kezdenek rendszeres mértékbe terelődni.

Még az ősszel megkezdik a Deri-muzeum építését

A Déri-muzeum alapkövetétele után a muzeum építésének ügye most már gyorsabb ütemben halad előre. A kultuszminiszter értesítette a várost, hogy külön építési bizottságot alakított a Déri-muzeumnak, amelynek tagjává Czabó Gyulát, Fihamery Alajost és Medvey Viktort delegálta. A kultuszminiszter Debrecen városát is felszólította, hogy küldjön ki egy tagot a bizottságba, amely minden tekintetben Déri tárgyias minceit szent jár el.

A tanács mai ülésén a város részéről dr. Csörös Ferenc kulturtanácsnokot delegálta, hogy a muzeumi szabályrendeletnek a poriektuálás előtti megküldését kéri a tanácsnak, hogy az a maga észrevételeit megtehesse.

A kultuszminiszter egy másik leiratában sürgeti a Fűvészkert áttelepítését, hogy a Déri-muzeum a pozási munkálatait még ebben az évben, a tél beállása előtt be lehessen végezni. A tanács elhatározta, hogy a uszanali református egyházkerületnél a Fűvészkert átengedésére vonatkozó szerződés aláírását szorgalmazni fogja s mivel ez elébe az egyházkerület részéről akadályt remélhetőleg nem gördítenek, a Déri-muzeum építése az ősz folyamán már megindul.

Leleplezték a hortobágyi Petőfi-emiéktáblát

A Debrecen város közönsége által a hortobágyi esárdá inán *Petőfi* születésének száz éves fordulója alkalmából emelt emléktáblát vasárnap délelőtt leleplezték is a debreceni forradalmi és tudományos társulatok, testületek részvételével lefolyt bensőséges ünnep keretében a Hortobágyon.

A hajnalban még zuhogó eső reggelre ellátozt a leleplezési ünnepség ragyogó napsütésben ment végbe a hortobágyi esárdá előtt, ahol a közönségben ott voltak a cífraművészek és a költők is. Az ünnepélyt a *Hannusz* vezette be majd *Bala Mihály* református lelkész szavaiat el hangulatos alkalmi köteményét. Az ünnepi beszédet dr. Csörös Ferenc köznyelvédelmi tanácsnok tartotta. Lendületes szavakkal jellemezte *Petőfi*-t, a Hortobágy, az Alföld halhatatlan lírikusát s kiemelte azt a két köteményét, amely a Hortobágyon született s a melyek összefűzik a pusztát a *Petőfi* emlékével. A beszéd végén lehallott a *Lepet az emléktábláról Fűrészi Róchard* sikerült alkotásáról amely földombornyában ábrázolja a költő-zsejűt a Hortobágyon.

Az első koszorút, Debrecen város kék-sárga színét viselő szalaggal a város közönsége nevében *Csörös* kulturtanácsnok jette le, azután a *Tisza István* tudományos társaság esokrát helyezte el dr. *Pap Károly* egyetemi tanár. A Csokonai-kör nevében dr. *Károli Kálmán* mondott beszédet, rámutatva Csokonai és *Petőfi* lelki kapcsolására s letette a kör koszorúját. A Kereskedő Társulat képviselője *Seszrina Jenő*, a Jogász és Tiszviselő-Kör nevében pedig *Sztankay F. Béla* helyezték el koszorút. Az emléktáblát *Zöld József* gazdasági tanácsnok vette a város közönségének őrzetébe s ezután az ünnepély a Szózat elneklésével véget ért.

A leleplezési ünnepély után a esárdá ivójában volt ebéd, amely kedélyes hangulatban, számos felköszönlővel folyt le.

A legfinomabb férfi- és női
ANGOL GYAPJUSZÖVETEK,
 grenadinok, női- és gyermek kötött ruhák, harisnyák Állandó és olcsó beszerzési forrása a
MAYER DIVATÁRUHÁZ Piac-u. 18. (Tisza-palota)
 Tulajdonos: Mayer A. János.

Prohászka a liberálisizmus ellen

Az országos katolikus nagygyűlés

sága a hivatali állás tekintélyét csorbító magaviselet fegyelmi vétség, hivatali hanyagság és függetlenséért miatti az 1922. április 10-én tartott ülésén önközlésére való áthelyezésre ítélte. A helyügyminiszterium a fegyelmi bizottság ítéletét hegybenhagyta.

A perbeszédék

A bizonyítási eljárás befejezése után Bod Kálmán kir. ügyész tartotta meg vádbeszédét. Minden részletében meg van már világítva a bűnügy — így kezdte az ügyész — és én a tárgyalás adatai alapján *módosítom a vádat és azt az inkriminált kijelentést, hogy „éjszakáztak, törvényáztak és tizezrekben bakkoztak”, nem teszem vád tárgyává, hozzá semmi közöm. Nagyon elítélendő, hogy közhivatalnok *törvényáztak, tizezrekben bakkoztak*, de a cikkben foglaltak miatt a *vád hatalmas védelmébe nem vehetem a sértettet*. A cikknek ezen állításai miatt emelt vádat: „a gyász emlékü radikális pártban szónokoltak és most a rajongó és jóhiszemű ébredő magyarok tekintélyével lendítik tovább nagyrautó existenciájukat”, a *vádat elejtem*, mert a tárgyalás folyamán ezek bebizonyosodtak. *Bebizonyosodott, hogy Reitz János a radikális párt tagja volt, míg ki nem dobták onnan bizonyítást nyert, hogy az ébredő magyaroknak is tagja volt, homlokegyenest ellenkező politikai irányokhoz csatlakozott és ezért a köztudat palástja alatt nem ott tartható. Ha nem is azonosítottam magamat az inkriminált cikk kifejezéseivel mégis az ezekről emelt vádat el kell cítenem*. Elítélte a fegyelmi bizottság Reitz Jánost de nem sikkasztás miatt, ha sikkasztásért ítélték volna el, most abban a *kellemes helyzetben* lennék hogy ebben is el kellene cítenem a vádat. Minthogy azonban ebben a tekintetben nincs bizonyítás, a vád ezen töredékében kérem a vádlott bűnösségének kimondását.*

K. Nagy Zoltán dr. védőbeszédében hangsúlyozta, hogy a bíróság a régi jó világban kíméletlenül járt el azokkal a tisztviselőkkel szemben, akik fellettes hatóságokkal szemben hírlapi harcot indítottak. Reitz János sorozatos támadást intézett fellettes hatósága, a főispán ellen, mert számonkérte tőle hivatali hanyagságait. Mivel a megszorított vád fenntartott részében is bizonyítva látja a cikkben írtakat, kéri a vádlott felmentését.

Reitz János sértett emelt most szót: A vádlott azt írta rólam, hogy züllött erkölcsű. Mint közhivatalnok, védelmet kérek.

Bod kir. ügyész: Erről már megmondtam a véleményemet!

Halasi Andor dr. Ép. mint újságíró erkölcsi fotografiát akartam adni Reitz Jánosról. Amikor Reitzot lelepleztem, csak a köznek tettem szolgálatot, mert azt reméltem, hogy végét szakítja sorozatos durva támadásainak.

Felmentő ítélet

A törvényszék délután 2 órakor hirdette ki az ítéletet: *Halasi Andort az elme emelt vád alól felmentette*.

Az ítélet indokolása szerint fel kellett menteni Halasi Andort a tárgyalás adatai alapján, különösen azért, mert megállapítást nyert, hogy a főispánt támadó cikke a fegyelmi bizottság határozata után kerültek nyilvánosságra. A vádlott csak abban tévedett, hogy a felülgesztés helyett azt írta, hogy Reitz Jánost elmozdították állásából; a lényeg azonban bizonyítva van és kifejezésbeli tévedés nem büntetendő cselekmény.

Az ügyész az ítélet ellen *felbuzgult* ítéletet be.

A Közhasznu Munkáskertek Egyesületének kerttelepein a haszonbér fizetések megkezdődtek s azok — bizonyos sorrendben — egész jelen át folytatódhatnak. Ebből az alkalmából szeretettel és bizalommal kéri az egyesület elnöksége azokat, akik konyhakertjeiket vagyoni viszonyaik folytán vagy más módon biztosítani képesek — mondjanak le bérletiükről azok javára, akiknek minden talpalatnyi föld valóban a kenyérüket jeleni. A rendkívüli viszonyok rendkívüli áldozatokat kívánnak s különösen áll ez azokra, akiknek a gondviselés eleget juttatva a földi jóból. Olyan nagy az igénylők száma, hogy az egyesület csak ilyen áldozatok mellett tudja közhasznu tevékenységét kifejteni. Az elnökség.

Budapest, okt. 8. A XV. országos katolikus nagygyűlés első napját vasárnap a Vigadóban több ezer főnyi közönség jelenlétében nyitotta meg Albrecht királyi herceg, aki beszédében a destruktív elleni harc és a fegyelem szükségességét hangoztatta.

Schioppa Lőrinc érsek, pápai nuncius olasz nyelvű beszédében hangoztatta hogy a „Nem, nem, soha! jelszót a katolikusok vallási jelszavává kell tenni, hogy ne engedjenek a vallási elveikből, vallási erőnyeikből és vallási kötelezettségeikből. A felekezeti békéről szólva kijelentette, ez nem jelentheti a hibeli közönyt, amely magától támad a nép lelkében, ha engedik, hogy ilyen legyen szertartásokon ahol *saindlatos vegykülékben következik egymásra a szentmise és a katolikus pap áldása a protestáns pásztor beszéde és áldása*, a talmodénekek és a zsinagóga rabbiának áldása.

Ezután Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök fejtegette ki, hogy a *katolikus egyház harcol a liberálisizmus és a szabaddómivesség ellen*. A liberálisizmus szerint szabadon akar gondolkodni, erkölcsellenkedni, házasságot kömi és bontani egykézni és

siberolni. A liberálisizmus adott tudományszabadságot, hogy az egyetemen minden *ütesköl-bogarat, erkölcsellenkedést, destruktív előadhasznat*. Gazdasági téren a liberálisizmus révén *elcsusztatták a földet*. A parlamentarizmus *lejárta magát*; igaz van a reakciónak akkor, amikor meg történetelt az, hogy Magyarország egyik pénzügyminisztere azt a kijelentést kockáztatta meg, hogy neki mindegy, ki fizeti az adót. Nekünk nem mindegy, Mi akarjuk fizetni az adót.

Mi katolikusok az igazi tolerancia alapján akarunk állni. Ebben a nagy küzdelemben kezét nyújtunk annak a másik keznek amelyik szintén a kereszténységet védelmezi. Legyenek meggyőződve a mi atyánkfiai ott tud, hogy *nálunk nem lesz püspök, aki a szabaddómivességekkel egyesül*.

A gyűlés végén a közönség *Otto királyi herceget és az egyházteledelmeket és politikusokat éllemezte*.

Délután *eucharisztikus körmenet* volt, amelyben százezeren vettek részt.

A nagygyűlés hétfői napján több előadás hangzott el a katolikus egyház aktuális kérdéseiről.

Fogva maradnak az Állatkereskedelmi igazgatói

Az Állatkereskedelmi Részvénytársaság vesztegetés gyanúja miatt letartóztatott igazgatóinak bünygyével tegnap délelőtti foglalkozott a vádtanács. Az igazgatók és a két pénzügyi tisztviselő ugyanis a letartóztatásukat elrendelő vizsgálóbírói végzés ellen fel-folyamodást jelentettek be és 500,000 korona kauciót ajánlottak fel szabadlábra helyezéskor esetére. A vádtanács Serly Jenő dr. tanácselnök elnökele alatt tárgyalta az ügyet és kimondta hogy a *vádlottakat kaució ellenében sem helyezi szabadlábra*. A vádlottak védői a határozat ellen a kir. ítéltőláblához folyamodtak.

Ausztriában legdrágább az élet

Az osztrák statisztikai hivatal és a magyarországi, németországi és lengyelországi árák. — Bécs, Belgrád és Bukarest összehasonlítása

Az osztrák állami statisztikai hivatal most megjelent a havi közleményei ismét érdekes összehasonlító táblázatokat közölnek az egyes jelentékenyebb városok áralakulásairól. Az osztrák statisztikai hivatal a külföldi városok áralakulásait az illető államok bécsi követségeitől szerezte be. Magyarország, Németország és Lengyelország az összehasonlító kimutatásban nem szerepelnek, még pedig azért, mert az utóbbi hónapokban és hetekben ezekben az országokban a valuták esése miatt az árák nem tudtak stabilizálódni.

A legfontosabb élelmészeti cikkeket, a kenyérnek az ára maidegen az egész világon olesőbb, mint Bécsben, Kilongramma Belgrádban 42.35, Bukarestben 22.00, Prágában 42.10 osztrák koronába kerül, a nemzeti valutákról osztrák értékre átszámítva. — Ezzel szemben Bécsben a kenyér kilója 4.900 korona.

A márhahus csak Amsterdamban, Pragában és Zürichben drágább, mint Bécsben. Belgrádban 16.170, Burnes Ártosban 11.700, Bukarestben 10.102, Laibachban 19.250, Párisban 26.780 és Bécsben 27—38.000 koronába kerül. A tej literre Amsterdamban 4.484, Belgrádban 3.850, Bukarestben 2.548, Laibachban 2.373, Párisban 3.548 és Bécsben 4.000 korona. Az étkezési só Ausztriában 5.800 koronába kerül. Ezzel szemben Burnes Ártást kivéve, ahol 5.350 korona az ára, sehol sem éri el a 4.000 koronás szintet. Az árák 3.661 (Páris) és 3.871 (Amsterdam) korona között mozognak.

Az osztrák statisztikai hivatal a munkabérekéről is érdekes összehasonlító kimutatásokat közöl és ezekből arra a konklúzióra jut, hogy azokban az államokban, ahol a standard of life alacsonyabb, a munkabérek mégis magasabbak, mint Ausztriában.

HIREK

Az időjárás. A meteorológiai intézet jelentése: Hazánkban egyes helyeken kevés eső esett. A hőmérséklet nyomatlan kissé emelkedett, keleten kissé süllyedt. Prognózis: Átmenetileg enyhébb idő várható, sok helyütt esővel.

A kormányzó zemléni körútján. Budapestről jelentik: Horthy Miklós kormányzó ma reggel Tállyára érkezett, ahol résztvevő vitéz Tállyai Miklósnak a báró Mailott Nándor által felajánlott vitézi telekbe való beiktatásán. Az államháson Thuránszky László főispámmal élén nagy tömeg fogadta a kormányzót, aki a kastélyba hajtott s ennek parkjában folyt le a közönség diszközgyűlése. A diszközgyűlésen a kormányzó beszéd kíséretében beiktatta vitéz Tállyai Miklóst. Délben diszebed volt a kormányzó tiszteletére ahol Mailott Nándor báró mondott a kormányzóra felköszöntőt. A kormányzó Tállyáról Tarcabra folytatta útját. Itt Izséky Zoltán főszolgabíró és idősebb Hubay Kálmán főjegyző üdvözölték a kormányzót, Hubay Lili pedig virágcsokrot nyújtott át neki. A kormányzó az üdvözlésekre adott válasz után lelkes ováció közben a közönségbe hajtatót, este pedig tovább irazott Sárospatakra, ahová reggel érkezik meg.

A „Gönczy” egyesület t. hó 9-én kedden délelőtti fél 9 órakor a ref. tanítók otthonában (Egyháztér) választmányi ülést tart. A gyűlés után az egyesület tagjai megtekintik 10 órakor a máv műhelytelepi állami gépjavító műhelyt. Gyülekezés iskolánál.

Házasság. Bernfeld Ernő és Schreiber Helén t. hó 10-én tartják esküvőjüket Vöslauban.

Százötven százalékkal emelték a kéményseprési tarifát. A debreceni kéményseprő mesterek még régebben kérték a városi tanácsot, hogy engedélyezze a tarifának 150 százalékkal való felemelését. Mivel a tanácsnak az volt a felfogása, hogy a kéményseprési tarifa megállapítása a közgyűlés hatáskörébe tartozik, közgyűlés pedig csak október végén lesz s a tarifamegés a gazdasági viszonyok folytán silrgós, a kéményseprő mesterek kérelmét a kereskedelmi miniszterhez terjesztette fel. A kereskedelmi miniszter értesítette a várost hogy szeptembertől a kéményseprési díjakat az egész ország területén 150 százalékkal felemelte. A tanács a kereskedelmi miniszter leiratát tudomásul vétel végett az októberi közgyűlés elé fogja terjeszteni.

Drágább a patika. A kereskedelmi miniszter leiratban értesítette a várost, hogy október 1-étől a gyógyszerárakat 40 százalékkal felemelte. A tanács az emelésről a leirat alapján értesítette a debreceni gyógyszerészeket és a tisztj orvosokat.

József Ferenc főherceg eljegyzte a volt szász király leányát. Sibyllenortit távirat jelenti, hogy József Ferenc főherceg, József főherceg idősebb fia, eljegyezte Anna szász királyi hercegnőt, Frigyes Agost volt leányát. Az eljegyzés igen érdekes szerelmi regénynek egyik fejezete. Thurn-Taxis herceg leányának, Erzsébet hercegnőnek Keresztély szász herceggel júliusban tartott lakodalmán ismerkedett meg József Ferenc főherceg a volt szász király leányával, Anna Monika Pia hercegnővel, aki most husz éves. A fiatalok megszerették egymást, azóta leveleztek és több ízben találkoztak. Az esküvőt valószínűleg még az ősszel megtartják.

Hősök oszlopa Földösen. A hajdumegyei Földes községben vasárnap lélekemelő ünnepség keretében leplezték le az emlékoszlopot, melyet a község lakossága a világháborúban elesett hősei emlékére emelt. Az ünnepségen résztvettek dr. Hadházy Zsigmond főispán, dr. Pákozdy Sándor alispán, vitéz Nagy Pál tábornok, dr. Zsankó Dezso miniszteri osztálytanácsos, Barabás Samu nemzeti gyűlési képviselő és még több notabilitás. Az emlékoszlop leplezése után a kaszinóban ünnepi ebéd volt, amelyen számos felköszöntő hangzott el.

Eljegyzés. Ungerleider Lala és Blau Géza (Budapest) egyesek. (Mindenkülön értesítés helyett.)

A megyei főorvos helyettesítése. Hadházy Zsigmond dr. főispán a nyugalmiba vonult dr. Losoncy Álmós hajdumegyei tisztj főorvos állására dr. Gaál Mihály hajduböszörményi körzeti főorvos, vármegyei th. főorvos helyettesíti tette be. Gaál Mihály dr. ma délelőtti dr. Pákozdy Sándor alispán kezébe a hivatali esküt le is tette.

Letartóztatott kuruzlóasszony. A rendőrség tegnap letartóztatta Nagy Józsefné debreceni lakost, mert az egyik bellegelői gazdálkodóól 110.000 koronát esalt ki azzal, az ürüggyel, hogy beteg feleségét meggyógyítja varázsszerével. A szerék nem használtak. Nagy Józsefné pedig odébb állt a gazda pénzével. Nagy Józsefné ellen család és titkos kuruzlás miatt megindították az eljárást.

A szerb trónörökös keresztelése. Belgrádból táviratozza: Erzsébet görög királyné tegnap Belgrádba érkezett, hogy a trónörökös október 20-án történő keresztelésén részt vegyen. A királyné a szerb király, Arzen herceg, a görög követ és a követvessé tagjai valamint a román követ fésadták az állomáson.

Botsaris ezrede bukaresti attasé. Athénből jelentik: Botsaris ezredet, aki a görög-albán határ rüdezésére kiküldött szövetségközi bizottság tagja volt és akit Olaszország Tellini tábornok meggyilkolásával gyanúsít, bukaresti attasévá nevezték ki.

Legolesőbban szörmeruhákat Klonda szücs készit, alakit, javit Verböczy-u. 2. Iparkamara. Telefon 14—25.

Megnyílt a Kereskedelmi Csarnok alatt pedikúr, tyukszemvágó és manikúr, hölgyeknek külön szalon Forgácsnál. Szives pártfogást kér Sövägő.

Sodrony ágybetét legiobb minőségét készit Neumann, Péterfia 19.

Ha reumás használon Iszapot a Margit-fürdőben.

Frank Sándor

nőidivatháza

Piac-utca 42

Feltáviruk n. h. vevőközönségünk figyelmébe duo

VELOUR

raktárunkra.

Velourszövetek női kabátokra minden színben. Ruhaszövetek. Bársonyok. Velour chiffon. Crep de Chine. Crep marokainok. Georgette. Csipkék. Moaré selymek. Bélésselymek.

— Valódi angol és más gyártmányú gyapjuszövetek, legfinomabb Velourok és női kosztümeknél óriási választékban, meglepő olcsón. Elismert elsőrendű modern urisabóság. Bihari Zsigmond posztóüzletében, Piac-utca 16., Alföldi Takarékpálota. Telefon 5—29.

— Kauders perzsaszőnyegműhely Debreczen, Szoboszlai-utca 11. Fonalak, falvetők, beszívók, Kauders-féle vasszövőgép és géprészek legolcsóbb beszerzési forrása.

— Mielőtt butorait beszerezné, nézze meg Bálint Sándor butor rak-tárát Kossuth-utca 5. Gambrinus átjáró.

— Szilva lekvár főzéshez kapható Piac-u. 7. kapu alatti gyümölcs üzletben.

— Értesítés. Posztóházba, Kossuth-utca 6. sz., az őszl üdonságok megérkeztek, legolcsóbb árban lesznek árusítva.

— Krisch cserépkályharaktár Piac-utca 89. Telefon 12—18. Vállal átrakást is.

— Köztisztviselőknek kedvezményes fürdőjegyek a Margit-fürdőben.

— Villanykörték gyári áron beszerezhető Molnár Testvérekénél, Egyházter. Telefon 7—77.

— Fürdőkályhát keresek megvételre, lehetőleg gázfűtésre. Cim a kiadóban.

SZÍNHÁZ

MŰSOR:

KEDD: Dupla vagy semmi.
SZERDA: Dupla vagy semmi. B) bér.
CSÜTÖRTÖK: Szép asszony kocsisa.
C) bérlet.
PÉNTEK: Szép asszony kocsisa. D) bérlet.

Mozgósínházak

Uránia Babaruha. Vadászszakmánya, 2 sláger, ma utoljára.

Vigszínház.

Vigszínház. Judex, amerikai méretű kalandorfilm 3 rész. 10 felvonás, egy előadásban. Jön! Amerika hőskora, a világ legnagyobb filmalkotása.

Halassi Mariska, Kováts Terus művészlegyek ruha-, műestője és vegyztisztítója. Biró, festőtelep Arany Bika. Felvételek: Piac-utca Szikránál, Széchenyi-utca Szilágyinál, Szent Anna-utca Fazekasnál.

SPORT

Hajdu—Szabolcs 3:0 (3:0)

A vasúti pályán lefolyt második Hajdu—Szabolcs mérkőzésből is Debreczen egyesületének válogatottja került ki győztesen s a győzelmet meg is érdemelte, mert a hideg idő és esős, nehéz talaj pálya miatt egészében véve nem magas nívóú, de izgalmas mérkőzés alatt állandóan ő volt a támadó fél. A mérkőzés első 20 percében voltak a legszebb momentumok amikor Hajdu támadást támadásra vezetett s a koronként felszabaduló Szabolcs is veszélyes volt. Ekkor lőtte Wampetich Hajdu három gólját, kettőt a Zsirkayval végigvezetett pompás összjáték után. A második félidőben Wampetich megsérült, a he-

Apróhirdetés

legolcsóbb a Debreczeni Független Ujságban

Terifa az „Apróhirdetések” élen.

lyette beállott Főris megközelítőleg sem tudta pótolni s így a csatázó sor megbénult. Ókrös Károly ugyan lőni egy gólt, de a bírő nem adta meg lesállítás emén, az első féldő eredményét azonban a biztos haidu védelem energikusan megőrizte. Parkas bravúrosan végezte kevés dolgát, a Fried II.—Baik hávédőpár szilárdan állott, a fedezetsorban Fried I. volt a legagilisabb. Fejér Kissé iniszponáltan, Moskovicz szürkén, de hasznosan lát-szott. A csatázó sor támadásának Wampetich és Zsirkay adtak lendületet s Herezog is jól meőrtette őket, a jobb szárnyon Polyák önző volt. Ókrös pedig lámpalázzal küzdött. Szabolcs leghasznosabb embere az ifjúsági tartalék-kapuvédő volt, rajta kívül Naményi, Reichmann és Weisz és Gurtmann mutattak jó formát. Bródy Barna jól, de nem a szokott biztossággal vezette a mérkőzést.

Nyíregyházán Debreczen ifjúsági válogatott csapata ért el értékes győzelmet Nyíregyháza labdarúgásának reprezentánsai felett 1:1 arányú féldő után 2:1-re verve meg a nyíregyházi csapatot. Igaz, hogy ez hendikepelve volt mert a NyKISE nem adott játékos t válogatottnak, de ez nem kisebbíteti a győzelem értékét. A mérkőzést a debreceni válogatott főlélye jellemezte, az első gólt ennek ellenére Nyíregyháza érte el, amit még az első féldőben sikerült Kohn góllal kiegyenlíteni. A második féldőben Debreczen döntő fölénybe került s Jánosí révén megszerezte a győzelmet jelentő gólt. A debreceni válogatottak közül Kerezsín kívül a két Borsi és Jánosí emlékedtek ki a meőnyből. Bírő Kondor Aladár (Kisvárdai) volt.

Debreczen kettős győzelmével úrra bízósította magát a Nyíregyháza feletti hegemoniá, a győzelem azonban kötelez is: kitartásra és a további föléldésre irányuló munkásságra.

A város tiszteleldiia a DEAC versenyén, Debreczen város a DEAC október 14-iké nemzeközi versenyére 150000 koronát szavazott meg azzal, hogy azon a legobb eredményt elérő elszakított területi atléta számára vásároljanak iszteleldiit.

Budapesti eredmények. MTK—Törekvés 2:1 Az MTK a gólnélküli első féldőben Orth irányításával pompásan dolgozott. Orth azonban megsérült s az ettől kezdve egyenrangú ellenfél Törekvéssel szemben csak szerencsével nyert. FTC—BTC 3:0. A zöld-fehérek Patakival élükön legjobb napjaira emlékeztető fényes stílussal biztosan győzött az energikus BTC ellen. UTE—III. ker. TVE 2:1. KAC—UTSE 1:1. 33° FC—VAC 0:0. Vasas—Zugló 2:2. Keltéim. Vasasok jobboldali fedezete könnyebb agyrázkódás szenvedett. II. osztály: Postás—Testvéríség 2:1. NSC—MAFC 6:1. ETC—EMTK 0:0. Budapest II. osztály válogatott—Pécsi kerület (Pécs) 1:0.

GYÖNYÖRŰ NYAKKENDŐK FRANK EDÉNÉL.

Sok pénzt takarít meg,

ha mielőbb beszereí az őszi idényre ruházati szükségleteit az

Apollo Divatruházban
Piac-u. 67. (Miklós u. sarok.)
TELEFON: 764.

Hol nagy választékban velour kabátszövetek, férfi- és női fehéreneműek, selymek, batiztok, flanellek és vásznak olcsó árért kaphatók.

KONCZ kelmfestő

GYÁRA: PÉTERFIA 30. ÜZLET: ARANY JÁNOS-UTCA 10.
GYÁSZ ESETÉN RUHÁK 24 ÓRA ALATT FESTETNEK.

KÖZGAZDASÁG

Nagy hausse után lanyhaság

Budapest október 8.

A mai értéktőzsde a megnyitáskor váratlanul erősen megjavult. A vásárlási kedv hirtelen fellángolt és a kezdő kurzusok 20—25 százalékkal haladták meg a legutolsó napi záróárfolyamot. Erősen nekilendült az üzlet. A kontremínnek az a reménye, hogy a legutóbbi rendezésnél prolon-gáltan eladott papirokat ma olcsón visszaveheti, nem vált valóra, mert az első negyedőrában sokkal magasabb árfolyamokig jutottak el a papírok, semhogy ez a kontremínnek konve-niált volna. A Ganz-Danubiust, amelyet ma apróztak fel először, rendezés után 49.000.000-ig nyomta le a kontremín s ma az első kurzusra 62.000.000 volt. A Kereskedelmi bank 15.050.000 koronáról 1.300.000-ig javult. Köszén Stummer, Georgia, Nasicí sorban mind magasabb árfolyamon találtak vevőre. Kissé rohamosan indult a javulás, mert később már a magasabb kurzusokon megint áru jelentkezett és a szilárd irányzat a gyengülés felé hajlott. A kontremín most megint megpróbálkozott fokozottabb kínálattal lenyomni a kurzusokat, ami sikerült is, de zárlat felől megjavult a hangulat, megállt a kínálat és megélenkült a piac forgalma.

A pénzpiacra a promtépíz 1 százalék volt míg a legközelebbi kassza-napra 4 és fél százalékon kínáltak pénzt.

Legolacsonyabb és legmagasabb árfolyamok (ezer koronákban):

Bankok

Angol-Magyar Bank 122—132, Föld-lítel 345—365, Hazai 200—212, Hermes 80—90, Ingatlanbank 370—400, Közp. Jelz. 25—26, Magyar Hitel 705—735, M. Cs. Iparb. 40—48, M. Forgal. 50—52, M. Jelzálog 55—65, M. Ker. Hitel 27,5—29, Leszámitoló 101—108, Lloyd Bank 34—38, Magyar-Német Bank 28—32, M. Olasz Bank 45—50, M. Városi bank 26—30, Merkur 26—30, Nemz. bank és tak. 58—62, Osztr. Hitel 143—151, P. Keresked. 1205—1300.

Takarékok

Belvárosi 42—45, B. Lipótvár. 21—27, Fővárosi 300—350, M. Altalános 170—190, M. orsz. K. tak. 182—195, Pesti Hazai 3600—3900.

Biztosítók

E. M. Bizt. 6500—7000, Fonciére 5500—5800, Jégbiztosító 150—170, Pannonia bank 1000.

Malmok

Bors.-Miskolci 240—260, Concordia 100—105, I. B.-Csabai 60—65, I. Budapesti 237—250, Hungária 120—130, Király malom 50—55, Viktória 385—

398, Tr. Danubia 80—85, Back 92—97, T. Szimiklósi 52—55.

Bányák—Téglagyárak

Beocsini 1050—1150, Borsodi 285—310, Budapest-Szentlőrinc 195—200, Cement 275, E. Szászvári 430—440, F. Kohó 800—900, István téglá 71—80, Kőhányai gőztégla 305—320, Drache 550—600, Magnesit 3200—3700, M. Aszfalt 95—110, Magyar Ált. Szén 2750—2900, Magyar Kerámia 180—200, Nagybányai 240—280, Salgó 590—622, Uilaki 275—280.

Nyomdák

Athenaeum 315—335, Globus 50—54, Kunossy 28—31, Pallas 50—60, Révai 150—160, Rigler 63—65, Stephaneum 31.

Vasipar

Coburg 50—55, Csáky 58—65, I. Gazd. Gépgy. 155—175, Fábiny 25—28, Fegyver 1590—1800, Frankl 95—105, Ganz-Danubius 5350—6200, Ganz Vill. 1950—2200, Gép- és vasut 140—147, Győrfi-W. 90—100, Hofherr 215—255, Kaszab 110—125, Kühne 73—78, Láng 160—170, Lipták 38—41, Mág. 85—88, Magyar Acél 285—320, Magyar-Belga 180—215, Magyar Motor 90—130, Magyar Olom 33,5—39, Magyar rész Chaud 168—200, Magyar Vegyipar 50—55, Magy. Wag. Győr 105—110, Rex hajú 15—19, Rima 150—165, Roesemann 70—75, Schlick 125—135, Teudlofi-Ditt. 115, Wörner 29.

Külfönféle vállalatok

Ált. Osztr. légsz. 725—950, Ált. Gáz 330—337, Bardi 35—37, Baróti 19,75—21, Böni 114—125, Brassói 485—510, Chinoin 68—82, Danica 129—135, Dél-Cukor 500—550, Diana 12,5—14,5, Egész 48,5—53, Egyes. izzó 500—550, E. Textil 25—30, I. Magyar Papír 58—64, I. Magyar Szövő 73—74, I. P. Spodium 365—380, Felten 965—1000, Flóra 185—200, Fővárosi sör 35—40, Goldberger 104—114, Gschwindt 300—320, Gyapjamosó 132—136, Halte-nyésztő 39,5—43, H. Mitrágya 255—280, Jura 230, Karton 195—220, K. Murányi 48,5, Királyváltó 13,5—18, Királysör 38—40, Zimer 13—14,25, Klótild 120—130, Kőbányai polgári sör 525—540, Krausz szeszgy. 68—72, Ligetszamat, 28—30, Magyar Cukor 3550—3800, Magyar Lámpa 252—270, Magyar Gáz-Auer 300—325, Magyar Kender 14—30, Magyar Östermelő 240—250, Magyar Pamut 260—290, Magyar Ruggvanta 197—215, Magyar Szalámi 28,5—32, Marosi petr. 140—150, Mez. Georgia 1475—1550, Mezőh. Cuk. 345—375, Ocean 39—42, Olajipar 80—90, Pann. sör 22—25, Phöbus 57—69, Püspöki bp. 23—25, Rézvényesör 235—255, Schwarzer 55—80, Szikra 148—153, Stummer 1525—1550, Szegedi Kend. 625—700, Telefon 185—210, Temesi sör 90—100, Török 50—59, Unio-szính. 20—24, Vill. pezsgő 53—60, Zagyva-Pálf. 54—60.

Frank Sándor nődivatháza Piac-utca 42.

Női velour kabátok. Sealskin bundák. Plüsch kabátok. Szörme bundák. Szövet- és selyemruhák. Kosztümök. Aljak. Blousok. Női fehéreneműek. Szörmék. Boák és muffok.

Zománcozott l-a lemezedények,

rudvasak, ekealkatrészek. Tüstcsövek, öntvények és durva vasárak nagyban és kicsiben

Tóth Gyula

vaskereskedésében, a városbaza sarkán.

Faipar

Alt. Fa Merk. 16-18, Cserző 18-22, D. Harasztú 26-30, Egyes. fa 30, Fuornir 42-45, Guttman 640-680, Hazai fa 185-195, Honi fa 30-31, Körösbányai 23-26, Kronberger 22-24,25, Lignum 112-120, M. Amerika 36-38, Magyar Erdő 14,5-15, Malomsoky 17,5-20, Nemzeti fa 250, Neuschloss-L. 16-17, Oia Zürich 540-560, Rézbányai 205-208, Szlavonia 93-193, Union des Us. 2040-2450, Viktória butor 20-23, Zabolai 148-165, Zennai 200-210.

Közlekedés

Adria 500-550, Atlantica 75-83, Budapest Közüli 22-25, Budapest Városi 45-55, Bur 25-27, Déli vasút 125-130, Levante 750-875, MFTR 420-440, Miskolci vill. 36-38, Nova 140-160, O. M. All. v. 425-440, Tröst 142-148.

Nem jegyzett értékek

Budapesti Bank 8-9, Fabank 7-8, Foresta 30-31, Just Izzó 16-20, Székely és Gerő 3,8-4,2, Corvin film 28-32, Corvin színház 2,5, Demecseri 18-20, Kéve 3-3,2, Újságüzem 15,5-16,5, Kopetzky 7-8, Újpesti beton 3,5-4, Pharmacia 7-8, Herendi 11-12.

Az utótozds

Az az elkedveltenedés, mely a hivatalos üzlet vége felé mutatkozik, az utótozdsen sem javult meg és a megnyitás erősen emelkedő tendenciát elvezet a nagy árukiállításban. Az utótozds árfolyamai körülbelül a hivatalos zárlati árfolyamokkal egyenlő mozogtak, néhány papír kurzusa azonban ennél magasabbra emelkedett. Tájékoztató árfolyamok (ezer koronákban):

Angol-Magyar 126-127, Földhitel 355, Hermes 86, Magyar hitel 705-706, Ingatlanbank 385, Cseh bank 40, Forgalmi 50,5, Ker. hitel 128, Leszámítoló 104,5, Magyar-német 30, Magyar-olasz 48, Városi bank 27,5, Merkur 25,5, Osztr. Hitel 142-145, Keresk. bank 123,5, Lloyd 31,5-35, Belvárosi 45, Lipótvárosi 23, Fővárosi 320, Közbányai 41, Alt. Takp. 171, Moltár 186, Pestü hazai 3800-3875, jog 1625.

Első Magyar Biztosító 7000, Fonciére 550, Jég 150, Pannónia 850, Borsod-Miskolci 250, Concordia 104, Budapesti Gőzmalom 237, Gizella 61, Hungária 52,5.

Beocsini 1075, Borsodi szén 280, Szentlőrinci 195, Cement 250, Szászvári 440, Kohó 840, Isván tégla 73, Drasche 570, Magnesit 3350, Aszfalt 160, Kőszén 2630-2750, Salgó 590-595, Ujlaki 265, Uríkányi 1300.

Athenaeum 325, Globus 50,5-51, Pallas 54-55.

Fegyver 1650-1750, Ganz-Danubius 5000, Kaszab 118-120, Láng 100, Lipták 39,5, Acél 295-300, Ólom 36.

Saját készítményü
bőrlábszárvédők
nagyban és kicsinybeni eladás
FEUERMANN
bőröndösnél, Piac-u. 44.

Hunyadi János
természetes keserűviz
székrekedésnél, emésztési zavaroknál
gyors, biztos, enyhe hatása.

Jól jár,
ha siet ruházati szükségletet
mielőbb beszerezni az
Arany Bika
divatházban
(Bika-épület)
TELEFON: 765.

hol nagy választékban ve-
lour kabát szövetek, kosztün
és férfiruha szövetek, férfi-
és női fehérneműek, sejmek,
batiztok, fiannellek és vász-
nak olcsó árért kaphatók.

Vegipar 50, Rima 149, Schlick 130, Schuller 88, Teudloff 130, Wörner 30.

Egyes. fa 37, Fővárosi 43,5, Guttmann 660, Hazai fa 190, Malomsoky 17,5, Lichtig 18, Oia 540, Szlavonia 94, Viktória butor 22.

Atlantica 76,5, Közuti 23, Városi 48, Déli vasút 120, Nova 145, Államvasút 420-425, MFTR 420-430, Trösti 145, Déleukor 525, Bóni 121, Chinoi 75, 75, Diana 13, Izzó 550, Gyapjamosó 134, Star film 41, Flóra 195, Gschwindt 302, Mütrágya 250-255, Karton 201, Királyautó 14, Ligetszanatórium 28, Cukor 3650, Gummi 203-205, Szalámi 30,5, Georgia 1525, Phoebus 58, Szikra 150, Pálfiatvai 59, Mzön, cukor 370.

Zürichi zárlat

Berlin 75, Hollandia 219 és háromnegyed, Newyork 559, London 2645, Páris 3360, Milánó 2540, Prága 1655, Budapest 3, Belgrád 645, Bukarest 257 és 341, Varsó 7, Bécs 78 és ötvölcsd, Szófia 535.

Szilárd a terménytozds

A mai terménytozdsen a gabonafélék szilárdak, egyebek tartottan alakultak. Buzában 15-20 vagon került eladásra, egyebekben a forgalom csendes.

Hivatalos árak: 70 kilós tiszavidéki buza 1000-1010, egyéb 990-1000, 79 kilós tiszavidéki 1015-25, egyéb 1005-15, rozs 660-670, takarmány-árpa 630-70, sörárpa 725-50, köles 750-800, zab 670-90, tengeri 680-90, repce 1650-700, korpá 390-405.

„HERMES“
Debreceni értékpapírüzlet.
Piac-u. 63. Telefon 474. és 564.

A devizaközpont
árfolyamai

Valuták	Vétel	Eladás
Napoleon	69000.—	pénz
Francia frank	1165.—	1231.—
Angol font	88700.—	93100.—
Dollár	19550.—	20650.—
Hollandi forint	76000.—	8040.—
Svájci frank	3450.—	3670.—
Lira	890.—	945.—
Belga frank	970.—	1025.—
Dinár	223.—	237.—
Szokol	573.—	617.—
Leva	184.—	195.—
Lei	95.—	108.—
Osztrák korona	0,2740	0,2960
Lengyel marka	0,329	0,485
Márka	0,0002	0,0005

Devizák		
London	88200.—	92600.—
Newyork	19400.—	20500.—
Amsterdam	7600.—	8040.—
Zürich	3440.—	3660.—
Páris	1150.—	1216.—
Milánó	880.—	935.—
Brüsszel	970.—	1025.—
Belgrád	223.—	227.—
Prága	573.—	617.—
Szófia	184.—	195.—
Bukarest	94.—	107.—
Bécs	0,2740	0,2960
Varsó	0,329	0,485
Berlin	0,0002	0,0005

VALÓDI SVÁJCI
Eckert-téle

szita- és daraselymek
kerületi ióraktára:

MŰSZAKI
ÉS KERESKEDELM
TÁRSASÁG

Horváth, Miklós és Hermann
DEBRECZEN

HUNYADI-UTCA 17.
AZ UDVARBAN.

Gépolajok, Hengerolajok, Gépszír, műszaki és malomfelszerelési cikkek állandó raktára.

Gépszjak, Hevederek, Tömítések, Tűzfifa, KŐSZÉN, TÉGLA, CSERÉP, MESZ vagontételben.
Telefon: 4-45, Sürgőnyelv: MOKETAR.

A mai sertésvásár

A mai sertésvásáran az árak nem emelkedtek. A kövérpórára a felvásárlás kicsi volt, mindössze 110 sertést hajtottak fel. A kereslet nagy volt, különösen a prima sertés iránt. Jó minőségű sertésért kilónként 7000-7500, koronát, a közepes minőségűért 6600-7000 koronát fizettek. A sovány sertéspiacon közepes felvásárlás mellett élénk kereslet mutatkozott. A hizónak való serés kilójáért 8000 koronát is fizettek, az átlagos ár 7000 korona volt.

A debreceni piac

Terménypiac: Buza 92-94000, rozs 64-66000, árpa 65-68000, zab 58-60000, csöves tengeri ui 49-52000, szemes tengeri ui 65-70000, szemes tengeri ó 80-83000 korona.

Takarmánypiac: Lucerna 36-40000, széna 21-35000, szalma 9500-12000 korona.

Tüziipiac: Aprófa 14-15000, tuskófa 10-12000 korona.

Tejpiac: Turó 2500-3500, juhturó 6500-7000, vaj 14-16000, tej 8-900, tejfél 3000-4500 korona.

Baromfiipiac: Káppan 20-24000, tyúk 15-22000, pulyka 20-44000, liba 35-45000, csirke paprikásnak 8-14000, rántani 5-7000 korona.

Huspiac: Marhabús 4-6000, növendék marhabús 4-5200, borjúhús 5-6000, juhús 4-4200, sertéshús 8400-9400, hal 7000, liba, ruca kövér 6500-7500 korona.

Kenőfőipiac: Buzafiszt 1920, rozsfiszt 1340, fehér kenyér 1800-1900, barna 800-1200, kili, szemle kicsi 100-110, nagy 200-220 korona.

Gyümölcs- és zöldségpiac: Dió 3-3400, alma 1-1600, körte 1200-1800, szilva 1500-1700, barack 600-1200-2000, birsalma 1200-1600, szőlő 700-1400, dinnye 300-400, bab szemes 1500-1600, bab hüvelyes 800-1200, burgonya 240-400, veres hagyma 350-400, fehérgagyma 800-1000, paradicsom 3-500, kalarábé 3-400, káposzta 3-400, gomba 1800-2000, savanyu káposzta 1000, egy fej kelkáposzta 100-500, karfiol 500-2000, vereskáposzta 200-1000, egy köteg répa 3-700, gyökér 3-700, retek 200-400, egygorka 30-100, zeller 30-200, tök 400-1000 korona.

MÁJER BÉLA
értékpapírüzlete
Piac u. 42. (Pannónia-udvar)
TELEFON: 10-98.

NYILTÉR

Lipcsei Szörmeház
a legolcsóbb szörme-
bevásárlási forrás

Arany Bika-épület,
József kir. herceg-utcai oldalon

KALAPOK
legolcsóbban

HERMAN ÉS FRIEDMANN
PIAC-UTCA 10.
Bikával szemben.

TÜKRÖGYÁRTÁS.
Mindenféle új tükrök készítése, régi tükrök újraöntése. Vaslag tükrözüveget veszünk. Debreceni Üvegcsiszoló és Tükrőgyár, Csapo-utca 19. Telefon 13-01. Tanulókat fizetéssel felvesz.

Megbízható
minőségű gyapjuszövetet Feldheim Dezsónél vásároljon, Piac-utca 67. Telefonszám 1105.

Értesítem
t. üzetteleim, hogy irodámat Hatvan-utca 28. szám alá helyeztem át.
Goldstein Nándor.

Diszitetlen női kalapok
22,000 K-tól feljebb
nagy választékban
Széli Gergelynél
Piac-utca 63. sz.
Telefonszám 11-11.

Lauer Irén
női kalap- és kézimunka szal-
lonja Rákóczi-utca 9. sz. alatt
september elsején megnyit.

ADLER szücs
Batthyányi-utca 2. szám.
Szörme ruhákat
javít és alakít.
Kész árak-állandóan raktáron!!

Ha olcsón akar
SZÖVETET
vásárolni, tegyen próbát
Silberstein és Adlernél
Kossuth-u. 2., Városház-épület.

Puskaművesműhely
megnyitás!
Van szerencsém a n. é. közön-
ség szives tudomására hozni,
hogy a Ladányi J. és Társa
puskaműves cégiót kiléptem és
Vár-utca 9. szám
(Nyomtató-u. sarok)
alatt puskaműves műhelyemet
újbol megnyitottam. Minden e
szakmába vagy javításokat,
agyazásokat, ataiakításokat,
barnításokat szakszerűen és
jótállás mellett eszközölök.
A n. é. közönseg szives parti-
fogását kérem.
Nagy István
puskaműves,
Vár-utca 9. sz.

Egy tanuló felvételtk.
Lakozott réz és nikkelt
LŐSZERSZÁMVERETER,
Tömör és préselt
BUTORVERETEK,
épületvasalások
BÉSZLER LAJOSNÁL, Széchenyi-u. 2.

KÖVÁRY SZÜCS
PIAC-UTCA 42. SZ.
Legszébb kivitelben
készít és alakít
szörmemunkákat.

Olcsó **kertibutorok,**
nyugszökek.
Garantált szilaz anyagból készült
vasalt és vasalatlan
szekerekerekek
kőristalppal, akácüllőkkel és szil-
taaggyal. — **Szekeralkatré-**
szek (agyak, löcsök, küllök stb.)
gyönyörű kivitelű, olajtengelyes
Eszterházy-kocsik. — Első-
rendű száraz anyagból készült
tőlgyarkét-,
falrics- és széklec nagy va-
lasztékban állandóan raktáron
Ráhmer Sándornál
Debreczen, Piac-u. 43.
TELEFON 962.
e Neuschloss-Lichtig Faipar R.-T.
és
e Pestszentlőrinci Palkovgyar R.-T.
vezérképviselete.

APRÓ HIRDETESEK

Apró hirdetések díja hetélnap 10 szög 150 korona, minden lovásdi és 16 kor. Vasár- és ünnepnapokon 10 szög 200 korona, minden lovásdi és 20 korona. - Vastag betűkből szedett szavak kétszeresen számítanak.

VÉTEL

Ocska vasat
rezet legmagasabb árért veszek. Elhasznált vasat kovácsoknak dupla vasért becsérellek. Nagyobb tételt háztól elszállítok.

STEINER,
Édt-és-utca 110.
TELEFON: 6-86.

ELADÁS

Schmoll pasztát

olcsón vehetünk Stern festéküzletében Piac-u. 10. Bikával szemben.

Betoncserép

kiváló tartós, gazdaságos, valamint cementlapok, kutgyűrűk, folyamkavics és homok legolcsóbban beszerezhető Krausz Albert cementárnyagában Debreczen, Kishegyesi-ut 2. Kisállomás mellett. Telefon 307.

Tengeri, örlemények, liszt és terményrakár Király-utca 4. nagyban és kisinyben kapható.

Faszén, kőszén, tüzifa, gipsz állandóan kapható Grünfeldnél, Csapó-utca 16. Telefon 982.

Eladó beköltözhető családi ház. Tócskert, Faiskola-utca 7. szám, a Kisállomáshoz öt percnyire. Értekezni lehet a helyszínen öv. Polgári Gáborné tulajdonosánál.

Retorta búkkfaszén

megérkezett. Belföldi és porosz kőszén, kovács kőszén, hasábos és aprított tüzifa Gabányi Sándor utóda cégnél, Csapó-utca 28. Telefon 449.

Csapó-utca 67. Bálint József asztalosnál butorok, konyhaberendezések raklárón.

Hencserek, diás diványok, matracok készen kaphatók Debreczenszky kárpitosnál, Halköz 8.

Hálók, ebédliök legolcsóbban Weisz butorosnál Simonffy-u. 34.

Száraz tüzfát azonnal házhoz szállít Unió-fatelep Ispolá-telep 1. Telefon 7-79.

Mindenféle butorok, hencserek, thonetiszékek, rézagy, scóherlány, ebédliökredenc legolcsóbban Hatvan-utca 34.

Hencserek, plüsch diványok, matracok készen kaphatók Préz kárpitosnál, Hatvan-utca 41.

Porfandcement, mozaik lap legolcsóbban a Debreczeni Műgyár Rt.-nél Föld-utca 2. sz. alatt kapható.

Meidinger kályhák ha zsáitak, nagyobb helyiségek fűtése jutányosan kaphatók Piros Béla lakatos műhelyében, Péterfia 32.

Személyautó négy üléses 18 HP, üzemi-képes állapotban eladó. Szent Anna-utca 46. Telefon 10-79.

Iskolás-leányok

az összes kézimunkaanyagokat olcsón szerzhettek he Szilágyi Lajos, kézimunka és műhímző vállalata Debreczen, Széchenyi-utca 1.

Hintók, homokfűtő-és hajtó kocsk eladók. Nagy Gyula kocsigyártó m., Erzsébet-ut 17. sz.

Kőszén

kizárólag vagon tételekben, üzemi és házi fűtésre. Bányá: Disznóshorvát, Kazincz és Kuzityán. Fa- és szénkereskedelmi vállalat Debreczen, Csapó-utca 28. Telefon 449.

Szilvalekvár házilag készíte, ortodoxok szeker, kapható Zugó-utca 7. szám.

KERESLET

Aranyat, ezüstöt, briliánsot, zálogcédulát és hamis fogakat vesz legmagasabb naptáron Steiner Mihály, Hatvan-utca 2. szám, I. emelet.

Zongorák, hegedűk, vonóhangszerek javítását elvállalom Liska, Bethlen-utca 27.

Raktárnokot, ki az épületfa szakmában jártas és a helyi viszonyokkal ismerős, felvesz Burger és Weinberger fatelepe, Szoboszlai ut 1.

Fő utcán szép varrodahelyiséget adoz haszonrészesedéssért. Cim a kiadóhivatalban.

100 öl tuskófa

az Egreskerből való beszállítására fuvarost keresek. Cim a kiadóhivatalban.

Bajáró takarító felvétetik Széchenyi-utca 43. második udvar, keresztelepalet

Ügyes tanuló leány felvétetik Silber László varrodájában, Tekei-utca 90.

Izr. elemista correpetálását kereskedelmista elvállalja. Cim a kiadóhivatalban.

Ügynököt tüzifa szakmában keres Fischer Elek, Károly Ferencz József ut 20.

Méregtelenítés könyvelőt, könyvelőut keresünk főnap mankára. Korona Gőzkegyérgyár.

Kifutó fiut vagy leányt felvesz a HEGEDÜS ÉS SÁNDOR Rt. nyomdai osztálya, PIAC-UTCA 49.

VEGYES

Aranyat,

ezüstöt, briliánsot a legmagasabb árban vásárol **KÁTAL** ékszerkereskedő, Piac-utca 19. II. em. Telefonhívásra házhoz megy. Telefonszám 624.

Órák, ékszerek javítása pontosan és olcsón eszközöletük Slassek és Blattner. Csapó-utca 12. Telefon 11-17.

Előreudh herlini sapkakészítés. Mindennemű cívisapok, gépell kalapok leg szebb kivitelben készünek. Finom sapkák kőszén is kaphatók Széchenyi-utca 16. keresztelepalet.

Kiszolgálóleány megbízható ügyes, üzleti jártassággal, jobb fizetéssel felvétetik. Illatszertár, Piac-utca 21.

Nickelozést, csiszolást vállal, kardok, műszerek stb. Pongrácz műlakosság, Domb-utca 20. Tanuló felvétetik.

Értesítés.

Értesítem a tisztelt közönséget, hogy műbe lveimet és lakásomat Miklós-utca 29. sz. alól Arany János-utca 27. sz. alá helyeztem.

Tisztelettel
Gyenes Antal,
vízvezeték és szerelő m.
Telefon 937.

Ugyanott tanulók felvétetnek.

Elektra elektrotechnikai vállalat Cégtulajdonos Gold Sándor. - Villanyvilágítás, motorok, csengőberendezéseket, javításokat legjutányosabban készít - Debreczen, Hatvan-utca 2. I. em. Telefon: 895

Teletésre szarvasmarhát vállalom 10-20 db-ig. Cimem Te. emi Péter Kemecse.

Kun József kés- és műszerműves, Széchenyi-utca 1.

Elektromos gépek, villanymotorok dinamókat tekercsel, javít, vesz, elad, cserél. Villamos szerelési anyagokat és izzó lámpát a legolcsóbb nap árban szállít Földvári, Debreczeni Első Elektrotechnikai gyár Debreczen, Széchenyi-utca 55. Telefon 168.

Hová oly gyorsan? A zsibvásárra megyek ruhát vásárolni. Főlöleges, mert **Tegednél** szövetből rendelheisz utat azért a pénzért! Próbáld meg! Péterfia-utca 42

Palinkatőző üstök, mosó- és cserüstök készíten legolcsóbban Mándoki románüvesnél, Arany János-utca 13. sz. Ocska vöröszetel napi áron vesz. Tanulót felvesz.

Kárpitosműhely! nyitottam Arany János-utca 30. sz. alatt. Vállalom mindenféle kárpitos munkát, mérsékelt munkadíjak mellett. Műhelyemben készült mindennemű munkáért felelősséget vállalom. Nuszbaum Mihály, Szántó kárpitosmester volt első segédje.

Legolcsóbban fest és lizsüt Weisz kelmefestő, Arany János-utca 9. Gyász esetén 24 órában belül készülnek.

Menekült órák szakszerűen és meglepő olcsón vállal javításokat! Rákóczi-utca 36. sz.

Veszünk legmagasabb árban: napraforgót, tökmagot, babot, lenesét, mákot, lucerna, lóhere, valamint mindenféle magvakat és mezőgazdasági termékeket. „Tiszántul” ipar és kereskedelmi rész. társ. Debreczen, Hatvan-utca 28. Telefon 1090.

Hazudáljon csak METEOR kávépótlékot! Jobb és kiadósabb, mint bármely más gyártmány. Kapható minden fűszerüzletben.

Tüzifa Kőszén Téglá Cserép legolcsóbban beszerezhető **KÁRPÁTIA** fatelepe. Hatvan-utca 8. Nagy hid mellett. Telefon telep: - - 8-84. Városi iroda: 6-30.

Szeget Drótot E k é t **BÉSZLER ÉS DÁVID** VASÚZLETÉBEN vegyen a Kossuth szobor mellett.

Szücsműhelyemben mindenféle alakítások és javítások, ugyszintén kész áruk legolcsóbban kaphatók **Altman** szücs, Miklós-u. 22.

— **ÜZLETI KÖNYVEK** mindentelje nevelésben és kivételben kaphatók a HEGEDÜS ÉS SÁNDOR Rt. könyvkereskedésében. — **Ószi divatlapok,** Elite stb. megérkeztek és nagy választékban kaphatók Hegedüs és Sándor R-T. könyvkereskedésében.

VASÁRUK, BAKOS épület- és butorvasalások, rézlemezek kaphatók vaskereskedésében. Csapó-u. 88. Telefon 620.

KEZTYÜK, SCHÖN SÁNDOR glaci, svéd, nappa és szarvasbőrű, valamint szövött keztük a legújabb divat szerint óriási választékban keztük, kötszer és orvosi műszertárában Debreczen, Piac-utca 14. (Csapó-utca sarok.)

Iskolai növendékek figyelmébe! Fésűk, hajcsattok, hajtűk, kefeáruk, ollók stb. felszerelések legolcsóbban beszerezhetők a **KORZÓ DROGUERIÁBAN,** PIAC-UTCA 42.

LINOLEUM ÁRUHÁZBAN Óriási választék futószőnyeg, padló- és asztalra való linoleum, függönyökben, gummikabátok nagy gyári lerakata legolcsóbb árak mellett **HAAS LIPÓT FERENCZ JÓZSEF UT 58.** Telefon 9-63. (Mezőgazda mellett.)